

Lupčianske zvesti

www.slovenskalupca.sk

14. ročník

OBECNÉ NOVINY OBYVATELOV, RODÁKOV A PRIATELOV OBCE SLOVENSKÁ LUPČA

číslo 11 | november 2012

AKTUÁLNE V OBCI

Využitie aktivačných prác

3

AKTUÁLNE V OBCI

Detské oči sú úprimné

5

OBEC A SPOLOČNOSŤ

Zdolali „Tri hlavy“, najvyššiu horu Slovinska

6/7

ŽIVOT A KULTÚRA

Lupčianske vežové hodiny

8

HISTÓRIA OBCE

Dirigent, na ktorého sa nezabúda

10

Na Všetichsvätých

...Preleteli zore po ožltlej hore,
preleteli zore po zámokom dvore,
preleteli dole, preleteli hore

a sadli do tône zlaté moje zore;
do tône si sadli, od žiaľu obľadli,
že zo zámku časy zábavu ukradli;
a keď požialili, k mesačku leteli,
akoby sa v jeho svetlách ukryť chceli,
lebo čo by tu dol' v pustom už hľadali,
keď im zábavôčku **všetci Svätí** vzali;
z neba ju doniesli, do neba ju vzali
a nás k chladnej zemi žiaľom priviazali.

Zober sa, vetrík náš, hore šumným Hronom,
zastaň si nad pekným zábavy Sionom,
a povedz rodinke dobrej, čo tam žije,
že ešte ostatná hodina nebije,
že keď sa nevrátia **všetci** už ti **Svätí**,
aspoň jeden, lebo druhý sa navráti;
a hádam donesie už či inde, či tam,
krdel pekných hodín, aké ja rád vítam.
Tej švárnej družičke zanes pozdravenie,
pozdravenie krásne: na šťastné videnie!
A ak by tej krásnej zábavy obrazy
spomnela si cez deň, cez noc, raz, dva razy,
aby aj sem peknou dušou zaletela
a i na mňa aspoň chvíľkou si spomnela.

Zapadlo slniečko, tajšli Svätí všetci:
Dobrá noc vám! — Chlapci, budeme pri svieci!

Andrej Sládkovič

S tichou úctou si spomíname na všetkých tých,
o ktorých svätosti vie len ten, kto si ich k sebe s lás-
kou privolal...

redakcia Lupčianskych zvesti

Úryvok z básne

Budovanie dvoch čističiek...

Nedávno bol v tlači publikovaný článok na základe rozhovoru novinárov so mnou ako starostom obce. Po jeho uverejnení, samozrejme, nasledovala internetová reakcia. Nikto z reagujúcich sa však neprišiel opýtať na dôvody a fakty, ktoré viedli k budovaniu čističky aj v rómskej osade.

Určite to však nie je, ako bolo uvedené, legalizácia čiernych stavieb. Treba si uvedomiť, že projekt bol podaný mojimi predchodcami a tiež schválený Ministerstvom ŽP SR. Takže hľadať vypočítavé dôvody, ako niekto v reakcii spomenul, že starosta si naháňa volebné hlasy medzi týmito obyvateľmi, je minimálne krátkozraké. Kto má skúsenosti s podávaním projektov, tiež vie, že po odsúhlasení a podpísaní zmluvy o spolufinancovaní obce a ministerstva akéhokoľvek projektu nie je možné schválený projekt meniť. A už vôbec nie z dôvodu, že by sme sa rozhodli nebudovať kanalizáciu aj pre

rómske obyvateľstvo. Práve naopak, ak obec pristúpi v projektoch aj k aktivitám, ktoré vedú k zlepšeniu podmienok marginálnych skupín obyvateľov, je väčšia šanca úspešnosti projektu. Či sa to už niekomu páči, alebo nie, je to tak a my si ako obec podmienky klásť nemôžeme, smieme ich len plniť.

Neznamená to legalizáciu

Čo sa týka legalizácie stavieb, vybudovanie akýchkoľvek inžinierskych sietí nezakladá vlastnícke práva k nehnuteľnostiam a k legalizácii čiernych stavieb. K tomu môže dôjsť len zápisom vlastníctva na katastri nehnuteľností. To, že obec môže vybudovať napr. kanalizáciu, je práve preto, že pozemky, kadiaľ bude viesť, sú a ostanú majetkom obce ako aj celá kanalizácia. Predsa ani čierna stavba niekde v obci v záhrade sa nestáva legálnou len preto,

že tadiaľ vedie kanalizácia. K legalizácii stavieb môže viesť len jedna jediná cesta, a to, že každý majiteľ domu si dá vypracovať, ak je to potrebné, geometrický plán minimálne pod svojou stavbou a odkúpi si tento pozemok. Až tak mu po dodatočných úkonoch, smerujúcich podľa platných predpisov k povoleniu stavby, môže byť pridelené súpisné číslo. Až toto rozhodnutie o pridelení súpisného čísla sa predloží na kataster a stavba sa môže zapísať do vlastníctva.

Plníme podmienky

Záverom chcem dodať, že zdedený projekt a tiež získané financie naň sú nesmierne veľkým prínosom pre obec. Tento projekt by sme si sami bez spolupráce štátu a euro fondov nikdy nemohli dovoliť, hoci je povinnosťou obce kanalizáciu vybudovať. Samozrejme, získanie financií je podmienené dodržiavaním všetkých podmienok, ktoré zakotvuje zmluva s Ministerstvom ŽP SR. Vzhľadom na náročnosť a rozsiahlosť týchto prác si dovoľujem opätovne poprosiť všetkých občanov o zhovievavosť a trpezlivosť. Práce by mali byť ukončené v máji 2014 a dovtedy bude naozaj potrebné dostatok tolerancie a pochopenia ako zo strany obyvateľov, dodávateľa prác tak aj obce a jej zamestnancov.

Miroslav Macák
starosta obce

Vzniká Komunitný plán obce

Komunitný plán sociálnych služieb je dokument, ktorý analyzuje stav sociálnych služieb v dedine alebo meste, hodnotí potreby občanov v sociálnej oblasti a navrhuje priority pre rozvoj v tejto sfére na nasledujúcich 5 rokov.

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväziť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňovanie potrieb komunity – ľudí, žijúcich v jednej dedine. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch pre ich naplnenie a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým. Preto vás prosíme, občania, ktorí máte akékoľvek námety a návrhy v sociálnej oblasti, týkajúce sa našej obce (čo vám chýba, čo potrebujete a čo uvítate), aby ste do konca novembra kontaktovali pracovníčku sociálneho oddelenia obecného úradu Elenú Debnárovú, a to či už osobne, telefonicky alebo na mailovej adrese socialne@slovenskalupca.sk. Vaše pripomienky a návrhy zapracujeme do komunitného plánu obce a postupne sa ich budeme snažiť zrealizovať.

Členovia sociálnej komisie

Zaujímavý ochranný dokument

Obecné zastupiteľstvo, ktoré zasadalo v októbri, sa tentokrát rozhodlo vrátiť na pripomienkovanie aj nový návrh Všeobecne záväzného nariadenia (VZN) o ochrane verejného poriadku na území obce. Nový návrh pripravila Komisia Životného prostredia a verejného poriadku, dôvodom boli najmä sťažnosti a podnety občanov.

Spomínané nariadenie upravuje práva a povinnosti vlastníkov, správcov, či užívateľov pozemkov, verejných priestranstiev, nehnuteľností a iných objektov, ako aj obyvateľov a návštevníkov obce Slovenská Lupča. Jeho účelom je zabezpečiť tak ochranu celospoločenských záujmov, práv oprávnených záujmov občanov, organizácií, podnikov a ostatných právnických osôb, pôsobiacich v obci, ako aj poriadok a čistotu v

obci. Ochrana sa týka dodržiavania verejného poriadku, životného prostredia, verejných priestranstiev, verejnoprospešných zariadení a spolužitia občanov.

Odporúčame preštudovať

Nariadenie okrem iného špecifikuje čas nočného pokoja, vymedzuje činnosti, ktorými môžete obťažovať svoje okolie alebo ohrozovať susedovu stavbu. V dokumente nájdete, ako postupovať, ak vám na pozemok vstúpia cudzie zvieratá, ale aj čo treba zariadiť, keď chcete usporiadať ohňostroj mimo osláv Nového roka. Rovnako vám nariadenie spresní možnosti parkovania, ako aj čo znamená verejné pohoršenie a porušenie pravidiel slušného správania sa. VZN je zároveň dokumentom, ktorý by si mali veľmi dobre preštudovať individua so sklonom k vandalizmu či

ku „graffiti“ – výtvorom na budovách, bránach alebo zastávkach. Rovnako by si ho mali prezrieť tí, ktorým sa stali priestory miestneho trhoviska druhým domovom.

Súbor povinností

V záujme zdravého životného prostredia v obci tento dokument zahŕňa i zákazy, ktoré súvisia so znečistením verejných priestranstiev, a tu by mali spozornieť fajčiari, pretože je sem zahrnuté okrem odhadzovania popola, konárov, záhradného odpadu a iných smetí

mimo nádob na to určených aj odhadzovanie ohorkov z cigariet. Do pozornosti by mali spomínané nariadenie vziať aj tí, ktorí skladujú na verejných priestranstvách stavebné materiály. VZN určuje nemalý súbor povinností aj tým občanom, ktorých nehnuteľnosti susedia s verejným priestranstvom. Zákonom stanovené pokuty za porušenie takéhoto VZN pre fyzické osoby presahujú 150 eur a u právnických osôb 6 600 eur. Pripomienkovať návrh nariadenia mali právo aj obyvatelia obce, ktorých sa toto VZN bytostne týka. Poslanci a spracovatelia návrhu by mali pripomienky občanov zhodnotiť, zapracovať do nariadenia a podľa mieny niektorých poslancov aj celé VZN sprehľadniť. Práve toto bol dôvod, prečo o jeho schválení bude zastupiteľstvo rozhodovať až v novembri.

Erika Lamperová

Modré z neba za svoje

Nadväzujú na predchádzajúci článok starostu o neprijemnostiach a medializácii obce v tom nie práve najkrajšom duchu, sa medzi takýmito informáciami nájdu aj výnimky – denník Nový čas pred pár dňami ocenil iniciatívu niekoľkých ľudí z našej obce s veľkým srdcom.

Keď začiatkom mája obrovské plamene zasiahli jeden z najstarších domov v našej obci a z domčeka sa stalo aj napriek snahe hasi-

čov neobývateľné zhorenisko, nikto zo zainteresovaných osôb na tomto príbehu ani len netušil, čo sa o pár mesiacov stane.

Zobral mu slová z úst

Trojica Sekerešovci ostala po požiari bez svojej vlastnej strechy nad hlavou. Rodine, ktorá celý život žila v skromných podmienkach, zhorelo aj to málo, čo mala, a ostali jej len šaty, ktoré mali členovia rodiny v tom čase oblečené. Obec konala a vybavila im umiestnenie v náhradnom sociálnom zariadení. Lež Sekerešovci sa vrátili... Dôvody sú interpretované rôzne a nie sú predmetom tohto článku. Ozajstným dôvodom na článok je čosi iné – nezisťná pomoc. Práve tú im poskytli ľudia, čo ich životný príbeh, ktorý mnohým z nás dovoľí tak nanajvýš pokrútiť hlavou, nepoznajú. Nevedeli, kto sú, ani ich nepoznali, ale videli, v čom táto rodina

žije. Bez strechy nad hlavou, bez základných možností, čo i len na pár dní zmeniť kvalitu života. Eduard Hurta tadiaľ išiel vraj náhodou na prechádzku s rodinou: „Videl som, ako sa ich syn Milan snaží rozoberať drevené palety od kamaráta a „lepí“ s nimi provizórnu strechu. Vošiel som dnu a obraz, ktorý som našiel, mi zobral slová z úst.“

Dali, čo mali

Vtedy ešte netušil, že práve lopotiaci sa mladý človek, ktorý sa vrátil z Prahy, aby pomohol rodine a riskoval, že tam stratí prácu, bude jeden z dôvodov, čo ho donúti konať. „Viem, že možno nezmením týchto ľudí, nedokážem im dať z ničoho nič hygienické návyky či iné potrebné súčasti myslenia, ktoré k prežitiu dnes patria. No som človek a oni sú ľudia, nenechám ich zamrznúť, aspoň o strechu sa postarám,“ povedal si vtedy. Uplynulo

pár týždňov a strecha naozaj nad obhorenou chalúpkou stojí. Všetko väčšinou platí sám. Pomaly sa ale k Hurtovi po prosbách pridali aj iní – ten dá zlavu na drevo, ďalší zabezpečí sadrokartón, farbu naň, dvere a iný nový sporák, diván, či kominára, aby prezrel komin a poradil, čo spraviť, aby prestali byť pre svoje okolie hrozbou. Našli sa aj takí, ktorí dali peniažky 20, 50, 150 eur. Tunajší ľudia rodinu poznajú a chuť pomáhať je minimálna. No tí, ktorí sa rozhodli pomôcť, jednoducho nečakajú, že im bude ktosi vďačný. Hoci s poriadnou dierou v peňaženke, ale budú mať pri srdci dobrý pocit možno cez Vianoce... Modré z neba im oni dopriali za svoje. (ela) Foto autor

Opäť odvolanie

Rozhodnutie Pamiatkového úradu SR o vyhlásení ochranného pásma nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v obci, ktoré nájdete aj na stránke obce www.slovenskalupca.sk, stále nenadobudlo účinnosť. Obec sa totiž proti jeho zneniu opäť odvolala, pretože aj napriek sľubom neboli zapracované do tohto záväzného dokumentu dôležité pripomienky v takom rozsahu, ako sa s kompetentnými pracovníkmi Pamiatkového úradu zástupcovia obce dohodli. (ela)

Využitie aktivačných prác

Aktivačné práce sa v našej obci realizujú s cieľom udržania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných občanov, odkázaných na dávku v hmotnej núdzi a príspevkov k tejto dávke.

Práca sa podľa nariadení rezortu práce a sociálnych vecí vykonáva 20 hodín týždenne, a to nepretržite maximálne šesť mesiacov s možnosťou jej opakovaného vykonávania, najviac počas ďalších 12 kalendárnych mesiacov. Ľudia môžu prácu vykonávať aj v rozsahu najviac 40 hodín týždenne, ale iba v prípade mimoriadnej situácie. Tou je ohrozenie alebo obdobie pôsobenia následkov mi-

Vyplácaný k dávkam

Aktivačný príspevok poberalo na Slovensku v auguste tohto roka 68 086 ľudí. Podľa štatistiky Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) SR Banskobystrický kraj je na druhom mieste v poradí s najväčším počtom – 19 619 poberateľov príspevku. Najmenej ich bolo tradične v Trnavskom kraji 1 071 a v Bratislave iba 169. Tento príspevok v sume 63,07 eura patrí občanovi a každej osobe, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje. Príspevok za aktivačnú činnosť sa vypláca k tzv. dávkam v hmotnej núdzi a poskytujú sa na

podporu získania, udržania alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností či pracovných návykov na účely pracovného uplatnenia. Pri priznávaní dávky v hmotnej núdzi sa posudzuje príjem všetkých členov domácnosti, v zásade sa na dospelého vo veku nad 25 rokov pohybuje na úrovni 70 eur. Nárok na príspevok podľa platnej legislatívy zaniká, ak je občan vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespoluprácu, či po zistení úradu, že osoba nevykonáva aktivity, ktoré sú podmienkou na vznik nároku na aktivačný príspevok. Nárok následne znovu vzniká po uplynutí 12 mesiacov od jeho zániku.

moriadnej udalosti, ako je živelná pohroma, havária alebo katastrofa. U nás sa počet aktivačných pracovníkov pohybuje medzi tromi až štyrmi desiatkami.

Pracovná morálka

Naši „aktivační“ pracovníci, ktorým práce pridružuje obec, sú často terčom kritiky obyvateľov obce za ich pracovné nasadenie, výkony aj pracovnú morálku. Tá je, žiaľ, ale kameňom úrazu nielen u nás. Avšak aby sme boli objektívni, nie každý aktivačný pracovník spadá pod paľbu kritiky obyvateľov, ktorí veľmi dobre vnímajú ich pracovné nasadenie a objavia sa aj slová chvály. Patria však vždy tým istým jedincom. Najťažšie to ale majú tí, ktorí sú za „aktivačnú“ skupinu našich spoluobčanov zodpovední – koordinátorom prác. Málokto vie posúdiť, akú veľkú energiu

musia často pri tom vynaložiť. Aj to je dôvod, ktorý nás viedol k akejsi výzve pre občanov obce, aby sme spoločne touto cestou našli možnosti riešenia a, samozrejme, aj využitia tejto pracovnej sily v prospech verejných priestranstiev obce a aktívnu spätnú väzbu jej obyvateľov. Vaše tipy na práce alebo pripomienky k danej téme môžete napísať a vložiť do schránky Lupčianske zvesti, ktorá je umiestnená v priestoroch trhoviska, prípadne zasielať mailom na adresu zvesti@slovenskalupca.sk

Erika Lamperová
Ilustr. foto int.

Zľavy na inzerciu

Lupčianske zvesti pripravili pre záujemcov o inzerciu do dvojčísla december/január zaujímavú ponuku. Firmy, ktoré majú evidované sídlo v Slovenskej Lupči, zaplata ceny za koncoročnú alebo novoročnú inzerciu až so **75%-nou zľavou**, a to aj v tom prípade, ak spracovanie dodaných podkladov nie je v konečnej pdf. forme. Svoje oznamy, ponuky služieb a produktov môžete zasielať do 25. novembra na mailovú adresu zvesti@slovenskalupca.sk alebo doručiť členom redakčnej rady, ktorých mená sú uvedené v tiráži novín na poslednej strane. (ela)

Červený kríž

Výbor SČK v Slovenskej Lupči v polovici októbra zorganizoval stretnutie pri príležitosti „Október – Mesiac úcty k starším“. Pozvaní boli 45-ti členovia nad 70 rokov. V zastúpení starostu obce sa zúčastnila aj Ivona Dobišová, ktorá po príhovore predsedníčky SČK pozdravila členov a členky. Stretnutie kráľovala príjemná atmosféra po

celý čas. Na besedu pozvali lekárku Jančovičovou, ktorá viedla rozhovor k aktuálnej otázke výskytu chrípky a ochrane pred ňou. Ohotne odpovedala na otázky, ktoré jej členky položili. A tak pri skromnom občerstvení sa stretnutie skončilo vo večerných hodinách s úprimným poďakovaním za príjemne strávený večer.

Výbor ZO SČK v Slov. Lupči

Protifašistickí bojovníci

Začiatok októbra sa niesol v duchu osláv 68. výročia bojov na Dukle, na ktorých sa zúčastnili členky ZO SZPB v Slovenskej Lupči. V piatok sa konali oslavy v Poľskej republike. V sobotu ráno sa pokračovalo pri pamätníku na Dukle. Na oslavách sa zúčastnil aj prezident SR Ivan Gašparovič a niekoľko členov vlády, taktiež dcéra zosnulého generála L. Svobodu Zoja Klusáková – Svobodová s dcérou a vnukom. Po presune pokračovali oslavy na námestí vo Svidníku. 9. októbra sme sa zúčastnili na otvorení výstavy v Múzeu SNP v Banskej Bystrici. Výstavu o vyhnaní Slovincov a ná-

sili na ostatných národoch počas 2. sv. vojny pripravilo Združenie slovinckých vyhnancov 1941 – 1945. Výstavu otvorili predseda SZPB Pavel Sečkář, Juraj Drotár a slovincký veľvy-

slanec na Slovensku Stanislav Vidovič ako aj prof. Ivica Žnidaršič, predsedníčka Zväzu vyhnancov Slovinska 1941 – 1945. Výstava potrvá do 8. novembra. (E.P.)

Policajné okienko

Kradli kábel

Príslušníci OO PZ v Slovenskej Lupči v mesiaci október evidujú v územnom obvode obce Slovenská Lupča dva priestupky proti majetku, kde išlo o krádež medeného kábla z verejného osvetlenia na Tehelnej ulici a krádež ev. č. z motorového vozidla na Mierovej ulici, pričom skutky sú v štádiu objasňovania.

Schválnosti medzi susedmi

Tak isto príslušníci OO PZ evidujú dva priestupky proti občianskemu spolunažívaniu. V jednom prípade išlo o narušené rodinné vzťahy medzi manželmi, pričom priestupok bol predložený na prerokovanie na Obvodný úrad v Banskej Bystrici, a v druhom prípade o schválnosti medzi susedmi, kde skutok

(ik)

Upozornenie

Touto cestou žiadame obyvateľov, aby aj keď s dobrým úmyslom, nezavážali bez povolenia obce lesné cesty stavebným odpadom a sutinou. Stalo sa aj nedávno, že v časti Driekyňa neznáma osoba vysypala odpad do jám na lesných cestách. Je to nelegálny vývoz odpadu, za ktorý môže obec udeliť pokutu podľa platných predpisov. Okrem toho si treba uvedomiť, že vjazd motorovým vozidlom na lesné cesty je bez povolenia zakázaný.

Ivona Dobišová

Otázky pre poslanca

Milan Bruchánik – v komunálnych voľbách ako kandidát na poslanca získal deviaty najväčší počet hlasov 376. Opýtali sme sa ho:

V poslaneckom zbere nepôsobíte po prvýkrát, a tak posúdiť prácu poslanca môžete porovnávaním. Sú rozhodnutia, ktoré by ste s odstupom času zmenili?

Funkciu poslanca som zastával po prvých slobodných voľbách v našej obci po roku 1989, keď som ako kandidát za hnutie VPN získal najvyšší počet hlasov. Poslancom som bol do roku 1992. Volebné obdobie som nedokončil, pretože sme sa s rodinou presťahovali do Banskej Bystrice a poslanckého mandátu som sa z tohto dôvodu vzdal. Mal som teda nielen predstavy, ale aj konkrétne skúsenosti s prácou poslanca. Aj vtedy, aj teraz sa snažím chodiť na zasadnutia poslanckého zboru pripravený, to znamená, že podklady, ktoré dostávame domov, si nielen pozriem, ale nad nimi aj uvažujem, a keď mi nič nie je jasné, vyhladam si doplňujúce informácie alebo sa poradím s kompetentnými. Snažím sa počúvať aj názory občanov obce, len škoda, že ich je dost málo, na ne potom reflektovať a pri svojom rozhodovaní na samotnom zasadnutí OZ ich predkladať a obhajovať. Patríam k tým voleným zástupcom občanov, ktorí k diskutovanej

problematike pristupujú aktívne, svoje stanovisko sa usilujem podložiť aj argumentmi, no viem prijať aj odlišný názor, pokiaľ usúdim, že iná myšlienka je lepšia.

Čo plánujete urobiť z pozície poslanca pre nás občanov a čo je vašou prioritou?

Tento rozhovor vzniká v čase, keď budeme pristupovať k tvorbe a schvaľovaniu rozpočtu na rok 2013. Je dôležité, aby sme tak urobili citlivo a zodpovedne. Schvaľovaniu rozpočtu by mala predchádzať poctivá diskusia v poslaneckom zbere, ale ešte predtým v komisiách o prioritách a potrebách obce a jej obyvateľov. Určite podporím tie zmysluplné a naliehavé žiadosti, ktoré od občanov prídu a budem hľadať cestu na ich finančné krytie aj cestou šetrenia výdavkov obce, resp. obecného úradu. V polovici roka 2012 bol po dlhých peripetiách schválený územný plán obce. Myslím, že je načase, aby sme sa vo vedení obce zamerali na vytváranie takých podmienok, aby záujemcovia o výstavbu rodinných domov v novo schválených lokalitách, ktorých je aj z radov občanov Slovenskej Lupče viac ako dost, neodchádzali z obecného úradu „bohatší“ o poznanie, ako sa v danej veci nedá nič urobiť, lebo..., ale aby nadobudli presvedčenie, že obec je s nimi, nie proti nim. Presadenie tejto

myšlienky považujem za jednu zo svojich priorit. Ďalšou je určite viazanie finančných prostriedkov v rozpočte na dostavbu miestnych komunikácií a polozenie asfaltu na uliciach Záhradná, Športová, Pod Zámkom, samozrejme, podľa možnosti obce, ale začať sa s tým už konečne musí.

Predsedáte Komisii podnikania a cestovného ruchu. Čo je na tejto práci zaujímavé či ťažké?

Komisiu podnikania a cestovného ruchu považujem za komisiu s možným širokým záberom. Jej pole pôsobnosti vidím na jednej strane aj v takých maličkostiach, ako je napr. poukázať a následne participovať na osadení chýbajúcich či výmene nefunkčných lavičiek na verejných priestranstvách v našej obci, či na osadení smeroviek s názvami jednotlivých ulíc až po riešenie spoločných projektov miestnych podnikateľov a obce v oblastiach, kde je taká spolupráca možná a obojstranne výhodná. Myslím, že za týmto účelom by vedenie obce malo vytýpovať oblasti vhodné na spoluprácu (s návrhmi môže prísť, samozrejme, aj druhá strana) a pokúsiť sa spoločnými silami niečo pre našu obec vytvoriť. Nech sa aj tento rozhovor stane výzvou pre miestnych podnikateľov – lokálpatriotov, ktorí chcú v našej obci do niečoho investovať

Milan Bruchánik

a urobiť ju zaujímavejšou, krajšou a prítazlivejšou, aby sa so svojimi nápadmi, myšlienkami a návrhmi obracali na našu komisiu. Môžem im sľúbiť, že sa každým zmysluplným návrhom budeme zaoberať, následne ho u starostu a v poslaneckom zbere presadzovať, čo mi sily budú stačiť.

Ako trávite voľný čas, čo je vašim koníčkom a relaxom?

Príroda, knihy, šport, zvieratá, práca v záhrade. Vždy som sa držal zásady, že hýbať sa treba, a tak sa hýbem. Či už formou práce okolo domu alebo na záhrade. V lete bicykel, plávanie, v zime si rád zahrám s chlapcami v Sokolovni stolný tenis, ak je ľad, tak aj hokej, bežky sú mojimi spoločníkmi už celé roky a pokiaľ to bude možné, chcem sa s nimi priateliť i naďalej. Zaujímam sa tiež o zdravý životný štýl a snažím sa nezanedbávať ani sféru duchovna. A je tu, samozrejme, aj rodina. Žiada si svoje a či som v tom dost dobrý, to nech povedia oni.

Líška na Mierovej

V posledných dvoch týždňoch obyvatelia častí Mierová ulica, Ulica 1.mája, Ulica Za nožiarňou a okolie upozorovali v rozostavanej budove lišku. Táto sa tu, ako sa zdá, zabývala, zvykla si na pohyb ľudí. Chceme len informovať touto cestou občanov, že obec vyvinula úsilie na riešenie vzniknutej situácie. Avšak z dôvodu legis-

latívneho nedostatku bola pre nás situácia neriešiteľná. Oslovené inštitúcie ako poľovné združenia, odchytné stanice, polícia – nikto z nich nemôže lišku zlikvidovať odstrelom v obytnej zóne. Inými prostriedkami, ako je uspávajúca pištoľ, odchytná palica s okom a pod. nedisponujú. Odchytné a karanténne stanice riešia

len odchyt psov a mačiek, nie lesnej zveri. Neostalo nám teda iné riešenie a obec kúpila aspoň odchytnú klietku na lišku a spolu s návnadou ju umiestni na

miesta jej pohybu. Budeme len dúfať, že sa nám odchyt podarí, pretože bezpečnosť obyvateľov je v prvom mieste.

Ivona Dobišová
Ilustr. foto int.

Detské oči sú úprimné

Keď sme pripravovali jedno z čísel našich zvestí, dostala som tip na tému. „Chceš článok, ktorý upúta pozornosť? Napiš o našich rómskych spoluobčanoch!“ Lež písať v tom znení, ako by si mnohí predstavovali, by som nemohla. A to z jednoduchého dôvodu. Okrem toho, že som až príliš empatická a je mi jedno, o koho ide, poznám vďaka môjmu zamestnaniu mnohých bývajúcich za Hrohom. V dobrom aj v zlom.

Sú medzi nimi problémoví aj bezproblémoví. Nie som určite naivná a po rokoch kontaktu s nimi už viem odhadnúť ich správanie sa aj pohnútky. Viem, že sú medzi nimi takí, ktorým dnes pomôžete a zajtra pri prvom konflikte vám nadajú. Sú aj vďační, aj nevďační. Ale to ja neriešim. Buď im podám pomocnú ruku, alebo nie. Viem už, komu a akú pomoc treba. Ale určite viem, že vďaka v žiadnom prípade nemôžem čakať. Okrem toho ma oklamá len raz a viac nie.

Paradoxy doby

Napriek všetkému, čo si o nich kto myslí, čo o nich vieme aj nevieme, musím priznať, že som tu stretla deti, ktoré som si obľúbil.

la. Možno si niekto z vás aj posmešne odfrkne, ale ja sa nehanbím. Deti, ktoré som pri riešení problémov stretla, napr. keď ich prišli kurátorky odvieť do domova, boli nesmierne nadané a v dnešnej dobe zarážajúco slušné a úctivé. Ale to hovorme o deťoch vo veku do 12 rokov. Teda vo veku, keď sú ešte deťmi, málo zataženými zlovykmi rodičov. Pozdrav a oslovenie pani nebolo pre nich nič výnimočné. Pritom sa často stretáme s dieťaťom od susedov, ktoré sa nepozdraví ani vtedy, ak by do vás vrazilo. A to vyrastá v úplne iných podmienkach. Detské oči sú vždy úprimné. Či sú to oči rómskeho alebo bieleho dieťaťa. Videla som, aký vrúcny vzťah je medzi rómskou matkou a jej deťmi, medzi súrodencami aj napriek podmienkam, v ktorých žijú. Veď tieto deti ani iné nepoznajú. Počula som malé rómske dieťa rozprávať o starej mame, ktorá tragicky zahynula. Tolkto lásky a úcty k nej bolo v tej malej detskej rómskej dušičke, že ak si to nechcete, tak si to ani nedokážete predstaviť.

Nepatria do jedného vreca

Názor, že lepšie im je v detskom domove, je preto pre mňa nie taký jednoznačný. Z nášho pohľadu je pre nich dôležité teplo, hygiena, pestrá strava. Z ich pohľadu je to možnosť byť všetci spolu, aj keď v podmienkach pre nás neprijateľných. Jedno je isté. Ak ostanú v týchto podmienkach, aj nanie, ktoré majú, nikdy nevyužijú a nakoniec budú žiť, ako boli zvyknuté v rodine svojich rodičov. Ale aby som niekoho neurazila, je aj medzi Rómami veľa slušných a pracovitých ľudí. Preto nikdy nehádzme všetkých do jedného vreca! Veľa rómskych detí poznám po mene či prezývke – Mara, Lopúch, Vaneska, Majko, Peťa... Sú medzi nimi deti, ktorým som telefonovala do domova. A ony boli šťastné, že im niekto volá... Čo z nich vyrastie, neviem... Ale teraz sú to milé nevinné deti. A to je pre mňa to podstatné pri správaní sa k nim, nech si myslí, kto chce, čo chce.

(id)

Odpočinutie večné?

Z vašich listov

Je verejným tajomstvom, že cintorín v Slovenskej Lupči susedí s neoficiálnym obecným smetiskom – tzv. lesníckou záhradou. Pôvodne sad je dnes zanedbanou

húštinou, využívanou na vyhadzovanie a vyvážanie nepotrebných vecí – nájdete tu hlinu z vykopaných hrobov, polámané kusy betónu zo starých hrobov,

kahance, umelé kvety, ale aj konáre a kríky z blízkych nových stavieb. Diery v plote lákajú, aby smetí pribúdalo, a ľudia sa nechajú dvakrát ponúkať. Nezáujem kompetentných tak povzbudzuje kohokoľvek, kto nie je zvyknutý odpadky odhadzovať do kontajnera alebo neporiadok po sebe si upratať. S blížiacim sa sviatkom Dušičiek tak vyjadrujem svoj názor, že zosnulí, ktorí ležia na cintoríne v Lupči, spánkom pokoja určite nedopochívajú.

Peter Veverka, foto: Ivan Vaňo

Reč, slovo, jazyk

„Slová, ktoré si ľudia obľúbia, ochudobňujú jazyk“.

Sacha Guityry

a zároveň sa stať niekým iným, odlišným, ako je to zrejme hlavne pri dnešnej mládeži. Všetci sme sa už

Úvaha

Nie je to tak dávno, čo som zachytil správu, ako sa v jednej z bratislavských škôl pýtali žiakov 3. ročníka na významy slova list. 99% žiakov odpovedalo, že list je súčasť strojmu. Nič viac. Len niektorí priradili k uvedenému slovu aj význam „dopis“. Na otázku, či im to nenapadlo, bola jednoznačná odpoveď, že nie. A prečo aj? Veď kto by medzi sebou komunikoval formou „dopisov“, keď môže zdvihnúť mobil alebo si sadnúť k počítaču a komunikovať prostredníctvom facebooku alebo mailu. Písanie listov alebo pohľadníc sa už „nenosí“.

Tu by som mohol na správičku aj zabudnúť, ale nedalo mi to a zamyslel som sa nad podstatou pokusu. Ktovie, ako by to dopadlo, keby sa pedagógovia rozhodli pre hlbšie zisťovanie používania slovenského slova, slovenských výrazov a ich ohýbania až deformovania, ktoré nemá nič spoločné s vývojom slangu v hovorovej reči. Slovenský básnik M. Válek napísal: „Nadovšetko miluj rodný jazyk, svoju reč, je zamat a je meč, nehodný dotyk nech ju nepokazi.“ Žiaľ, v dnešnom bežnom živote je naša krásna slovenčina neustále bombardovaná cudzími, často zdeformovanými výrazmi. Je to daň modernej dobe? Alebo je to len snaha vymaniť sa nejakým spôsobom z bežného rytmu dorozumievania sa

asi stretli s výrazmi ako „ty kokos, degeš, lúzer, je in, je out, šit, haluz, ale aj s inými, ktoré sú nám servirované z televíznych reklám alebo billboardov. Často si hovorím: „Taká je doba a celé prostredie, v ktorom teraz žijeme, prináša podobné pochybné novoty aj do komunikácie medzi ľuďmi.“ Vnútorne však cítim, že to nie je dobre. Prílišný vplyv počítačovej techniky a rozvoj stále nových a nových komunikačných systémov neblaho zasiahol aj do čistoty nášho materinského jazyka. Možno mi dáte za pravdu, keď poviem, že priateľské rozhovory na zábradlí, či lavičkách dlho do noci, čítanie tajne pod perinou alebo písanie zamilovaných listov je už minulosť a spomína na ne len stredná a staršia generácia. Mnohí mladí ani nemajú potrebu dlhšej osobnej komunikácie. A aj preto dnes viac ako hocikeďy v minulosti platí výrok iného múdreho človeka: „Slovo je šťastím i tragikou, výrazom života, sám život“. Urobme všetko preto, aby sa mládež znovu rozprávala, čítala a možno aj písala zaľúbené listy a podporujeme ľudí, ktorí sa snažia rôznymi formami o zachovanie čistoty nášho slova, našej slovenčiny. Lebo len tak dosiahneme, aby sa 4you, som s5, vygúglit, smajlíky a iné umelé výrazy a grafiky nestali natrvalo nezrozumiteľnou súčasťou nášho života.

(lb)

Po dosť krátkych rozhovoroch sme sa štyria nadšenci rozhodli zrealizovať výlet do Slovinska. Cieľom bol výstup na najvyšší vrch tejto krajiny – Triglav, 2 864 metrov výška. My dvaja – Ivan Uhrin a Miro Ťažký zo Slovenskej Lupče a naši kamaráti z Banskej Bystrice a Dolného Kubína.

Prvá noc na lavičkách

Do dediny Mojstrana, v ktorej začína dolina Vra-

turistov sme mali trochu rešpekt pred časmi, ktoré boli potrebné na prejdienie konkrétnych úsekov trasy.

mý, miestami viedol skoro kolmo dohora, ale bol dobre udržiavaný. Chvilami prechádzal traverzami v kolmých vápencových stenách, na viacerých úsekoch boli natiiahnuté oceľové laná. Našťastie bolo priaznivé počasie, síce trochu pod mrakom, ale bez dažďa alebo búrky. Aspoň na nás nepožilo, lebo by bol býval výstup oveľa nepríjemnejší a namáhavejší. Z Aljaževho domu z cca 1 000 m n. m. sme urobili prevýšenie niečo vyššie 1 500 m do výšky 2 539 m. Po príchode na chatu sme si dali po pivku, potom sme sa ubytovali a obsadili stôl v reštaurácii. Tu sme sedeli dosť dlho, postupne sa miestnosť začala zaplniť skupinkami turistov, ktorí viditeľne patrili do jednej partie.

Turisti s diagnózou rakovina

Nakoniec sa ich nazbieralo možno 40. Na heliporte pristála helikoptéra a „vypľula“ 2 muzikantov s heligónkami a nejakých hostí o paliciach, ktorí by zrejme do chaty po vlastných vystúpiť nemohli. Pasažieri vrtuľníka sa pridali k skupine v reštaurácii a očividne sa schyľovalo k čoraz lepšej a veselšej zábave. Heligonkári začali vyhrávať, strhol sa bujarý spev a o chvíľu aj tanec. Jedna z dám si opásala ozdoby, akú nosia brušné tanečnice a začala predvádzať brušný tanec. Napriek nie najmladšiemu veku toto umenie napodiv dobre ovládala. Jeden z mojich priateľov utrúsil na jej adresu poznámku, že táto produkcia je zrejme dôsledkom degustácie vinka. Keď to začul jeden z členov partie, nahol sa k nám a vysvetľoval nám, že v tom nie je nijaký alkohol. Rozpovedal nám, že sú veru oni partia, pozbieraná z celého Slovinska, a spája

Všetci sa považujeme za zdatných aj skúsených vysokohorských turistov a kamarát z Kubína je aj výkonný horolezec, ktorý toho už má dosť za sebou. Vyrázili sme teda v stredu 5. septembra asi o 16.30, cestou sme naložili Bys tričana a horolezec nás už čakal na autobusovej stanici. Zámerom bolo dostať sa do blízkosti Triglavu okolo 2.00 hodiny ránej nasledujúceho dňa. Chceli sme tam niekde prenocovať v spacákoch a ráno vyraziť na chatu Triglavski dom na Kredarici, kde sme mali telefonicky rezervovaný nocľah. Trochu nás miatlo počasie. Predpovede pre Balkán na ten týždeň neboli bohvieaké a v smere, kam sme mali namierené, sa blýskalo a hrmelo už, keď sme prechádzali rakúskym Villachom. Akoby mal nastať koniec sveta...

ta, sme došli asi o pol druhej, a to v poriadnej búrke. V duchu sme si kládli otázku, či sa predpovede splnia a či sa na druhý deň vyčasi. „Nocľah“ sme našli pri, v noci zatvorenej, chate Koča pri Peričniku, respektíve na drevených lavičkách pred ňou, kde sme si rozložili spacáky. Šofér zostal spať v aute. Ráno sme zbalili tábor a pokračovali sme asi 10 km k chate Aljažev dom. Tu sme nechali auto na parkovisku za 3,50 eura. Zbalili sme do batohov nevyhnutný výstroj, jedlo a vodu – sám som si niesol so sebou 4 litre – a nejaké to pivko v plechovkách. Z viacerých internetových článkov a príspevkov som sa totiž dozvedel, že v týchto vápencových horách sa voda hľadá len ťažko a na chatách človek zaplatí za liter vody viac ako euro. Z webových postrehov iných

Viacerí upozorňovali na to, že k časom treba pridať asi 30 percent, lebo vraj Slovinci uvádzajú nereálne krátke časy. Tak sme vyrázili ráno už o deviatej s tým, že budeme radi, ak na Triglavski dom dorazíme niekedy medzi štvrtou a šiestou podvečer.

Počasie prialo

Na chatu sme však dorazili skôr – boli tri hodiny popoludní. Cesta nám trvala 5 hodín 45 minút. Časy sú teda celkom reálne, lebo sa nám nezdalo, žeby sme sa nejak extra „trhali“. Naopak, išli sme normálnym tempom, aké použijeme aj v Tatrách a iných našich horách. Trasu sme zvolili zo severu – dolinou Vrata. Vyrázili sme z chaty Aljažev dom, na rázcestí pri karabíne sme odbočili doľava na Tominškovu cestu. Chodník bol str-

ich spoločný hendikep – rakovina. Vtedy sme si povedali: „Reku, klobúk dolu!“ Všetci to boli onkologickí pacienti. Možno aj preto ich zábava vyzerala, akoby nasledujúci deň mal byť koniec sveta. Myslím to v dobrom, lebo naozaj okolo seba šíрили radosť a dobrú náladu.

Fantastické panorámy

Náš Oravec zostal s nimi do konca a ráno sa pochválil, že ho dievčatá riadne vykrútili. Tu je namieste zmieniť sa o tom, že je nepísanou povinnosťou každého Slovincu aspoň raz za život vystúpiť na najvyšší slovinský vrch Triglav. Zrejme aj táto tradícia bola jedným z motívov zorganizovania tejto párty a tiež výstupu skupiny. V piatok ráno nás cez okno zobudilo ostré slnečné svetlo. Pohľad z okna bol fantas-

najvyššiu horu Slovinska

tický – bola inverzná nízka oblačnosť a z oceánu oblakov trčali kopce ako ostrovy. Obliekli sme sa pre každý prípad do sedákov, ale vlastne sme ich ani nemuseli použiť. Mali sme ale aspoň pocit istoty, že pre prípad núdze ich máme. Zato prilby sme si dali na hlavy, lebo čo ak sa nad nami niečo odtrhne? Z chaty na Triglav sme vyrazili asi o 8.30. Čas na tabuli hovoril, že by nám to malo trvať hodinu, ale išli sme to o trochu dlhšie, lebo pred nami už bolo veľa ľudí a na ferratách sa miestami muselo čakať, dokonca sme už aj stretali vracajúcich sa alebo takých, čo to išli z iných východiskových bodov v tomto úseku opačne. Nádherná panoráma z vrcholu, pár záberov s vrcholovým valcom, čo tam vyniesol Aljaž v roku 1895. A potom návrat na Triglavski dom, kde sme si

nechali všetko, čo sme na tento krátky výstup o prevýšení cca 300 metrov nepotrebovali.

Jánošík po slovinsky

Tu sme sa rozdelili na 2 dvojice. Dvaja sa vydali

kratšou cestou Prag priamo späť na Aljažev dom, ja a jeden z priateľov sme zvolili dlhšiu cestu cez Dom Planika, Tržaška koča na Doliču. Pohľad na Triglav z tejto strany prezradil pôvod názvu tejto hory, lebo stadiaľto bolo pekne vidieť všetky „tri hlavy“. Tu sme si uvedomili, že táto trasa je a ešte zrejme bude náročná. Chvíľu sme posedeli v chate pri pive a pokračovali dolu dolinou smerom na Trentu. Zostup nebral konca-kraja, myslím, že po rázcestie na sedlo Luknja sme zostúpili možno aj 1 000 metrov. Tu zas začal výstup na Luknju vo výške 1 758 s prevýšením asi 300 metrov. V priebehu dňa sa oblačnosť rozplynula a slnko to do nás nemilosrdne pražilo, takže výstup v horúčave bol celkom hustý. Našťastie sme do sedla dorazili celkom nečakane, lebo sme si mysleli, že bude ešte ďalej. Nastala ale najneprijemnejšia časť túry, keď bolo treba zostúpiť necelých 800 metrov na Aljažev dom, z toho asi 2/3 strmým sutoviskom, kde nohy utekali pri každom kroku ako Jánošíkovi na hrachu v krčme vo Valaskej Dubovej.

Meter nad morom

Veru bolo 6 hodín večer, keď sme dorazili na Aljažev dom, kde nás kamaráti už niekoľko hodín čakali. Navečerali sme sa, popili trochu červeného vína a poďho zase na staré známe ležovisko pri chate Koča pri Peričniku. Ráno sme vyštartovali autom do Chorvátska, asi 10 km pod Rijekou sme našli utešenú plážičku na opláchnutie a svalový relax po celkom náročnej túre. Noc sme strávili v spacákoch asi meter nad hladinou mora, ukolísaní špliechaním vody o útesy. V nedeľu sme sa ešte dopoludnia párkrát okúpali, hoci voda už nebola najteplejšia a na spiatočnú cestu sme vyrazili niečo popoludní. Cesta domov trvala asi 8 hodín. Po návrate už zostali len spomienky a spoločne skonštatovaný dobrý pocit z vydarenej akcie, ktorá sa nám všetkým veľmi páčila, a určite budeme na ňu dlho spomínať.

Ivan Uhrin
Foto: archív autora

Lupčianske vežové hodiny

Nepamätám si, že by sme na stránkach Lupčianskych zvestí niekedy venovali priestor našim vežovým hodinám. Stali sa nám každodennou súčasťou a ani si neuvedomujeme, akú vzácnu a citlivú mechaniku tu máme. To, ako by nám chýbali, si uvedomíme až vtedy, keď pre poruchu zastanú.

Niet sa čo čudovať. Veď pri svojom staručkom systéme majú na to nárok. Nikto z nás nemá ani potuchy, koľko starostlivosti a opatery potrebujú, aby ukazovali presný čas. Niekoľko desiatok rokov sa o ich chod staral pán Mazúch a dnes, keď mu už vek a zdravie nedovoľujú liezť do výšky ozubených koliesok, hriadeľov a inej citlivej mechaniky hodín, prenechal túto prácu Igorovi Kováčovi. Koľkokrát za deň zdvihneme oči k hodinám, či sme už na námestí alebo v záhradke, odkiaľ na ne dovidíme? A koľkí z nás si uvedomujú túto hodnotu v dobe, keď všade nastupuje moderné elektronické riadenie?

Najstaršie spôsoby

Meranie času je zrejme staré ako ľudstvo samo. Ľudia sa oddávna snažili odmerať a vyjadriť plynúci čas pomocou opakujúcich sa javov. Deň a noc či ročné obdobia patrili k najstarším spôsobom merania času. Najstaršími hodinami sú slnečné hodiny, ktoré slúžili aj ako kalendár. Mnohé ako Stonehenge na Britských ostrovoch či Macchu Picchu v Andách sú zahalené tajomstvom a opradené legendami. Objavili sa už v starom

Egypte okolo roku 3000 pred našim letopočtom a v Číne približne o tisícrocie neskôr. Dnes sú atraktívne, no sú veľmi presné. Tvoria ich žrd' zapichnutá do zeme, ktorá pri zdanlivom pohybe Slnka po oblohe vrhá na zem tieň, ktorý je ukazovateľom času. I keď sa dĺžka tieňa v rôznych ročných obdobiach mení, tento dôvtipný vynález si získal medzi ľuďmi obľubu a veľmi rýchlo sa rozšíril. Takéto slnečné hodiny mala aj naša obec na budove starej radnice, ktorá

navzájom príliš neodlišoval. Podstata merania času spočívala v zisťovaní úbytku zhoreného vosku alebo parafínu, ktorý vyjadroval časové jednotky. V Egypte na meranie času využili tiažovú energiu vody a skonštruovali tzv. vodné hodiny. Voda pretekala sústavou nádob a meniaci sa výška jej hladiny alebo pohybujúci sa plavák ukazoval plynutie času. Presýpacie hodiny boli založené na podobnom princípe ako vodné hodiny. Boli nenáročnejšie na prepravu,

Slnečné hodiny na starej radnici

stála v parku oproti dnešnému obecnému úradu a dnes nám ostali na pamiatku už len fotografie.

Sviečka i voda

Na meranie času sa v minulosti najmä v kláštoroch a kostoloch používala sviečka. Pri tomto spôsobe však bolo potrebné zabezpečiť rovnaké rozmery sviečok a knôtov, aby sa čas, nameraný rôznymi sviečkami,

takže ich s obľubou používali námorníci a cestovatelia. Využívali tiažovú energiu padajúceho piesku: piesok, rinúci sa cez zúžené miesto, naznačoval plynutie času, a ak bola nádoba označená značkami, dali sa odčítať aj menšie časové úseky. Podobne ako vodné hodiny aj tieto si vyžadovali neustálu obsluhu.

Mechanický zázrak

Pokrokom v meraní času bolo zostrojenie mechanických hodín. Prvé mechanické hodiny so závažím a systémom ozubených koliesok, regulujúcich chod stroja, boli zhotovené najpravdepodobnejšie v 9. storočí. Hodiny poháňala tiažová energia klesajúceho závažia, ktoré uvádzalo do pohybu ozubené súkolie. Skutočné kyvadlové hodiny boli zho-

Netopierov je vo veži naozaj neúrekom

tovené okolo roku 1650 Holanďanom Christianom Huygensom. Prvé mechanické hodiny boli vežové. Hodiny spočiatku iba odbíjali, ručičky pribúdali postupne – najprv hodinová, o 700 rokov neskôr minútová. A sekundová ručička pribudla až okolo roku 1800. Vežové hodiny boli veľké a dômyselné stroje, často s obdivuhodnou presnosťou, ktoré merali nielen čas v hodinách, ale ukazovali aj dni, týždne, mesiace. Vrcholom umenia boli orloje, radničné a vežové hodiny s komplikovaným mechanizmom, pohyblivými figurkami a bohatou výzdobou, ktoré svedčili o technickej a umeleckej zdatnosti ich tvorcov. Evanjelický kostol

Vežové hodiny majú väčšie rozmery a čítajú spravidla viac číselníkov, umiestnených na kostolnej alebo radničnej veži. Fasádne hodiny sú hodiny s jedným číselníkom, umiestneným na fasáde ľubovoľného objektu, väčšinou bez odbíjania. Vežové a fasádne hodiny sú určené nielen na informovanie obyvateľstva o presnom čase, ale dotvárajú tiež architektonický vzhľad objektov. Ich systémy môžu byť bez odbíjania alebo tie zložitejšie systémy s odbíjaním.

V našich krajinách sa používajú väčšinou odbíjanie celej hodiny na jeden zvon (odbíja iba celé hodiny 1 – 12 úderov), odbíjanie polhodiny na 1 zvon (odbíja polhodiny 1 úderom a celé hodiny 1 – 12 úderov), odbíjanie štvrt hodiny na 2 zvony (odbíja štvrt hodiny 1 – 4 úderov na zvon vo vyššom tóne a celé hodiny 1 – 12 úderov na zvon vo vyššom tóne), okrem týchto najpoužívanejších spôsobov existujú i ďalšie systémy, ovládajúce 4 a viac odbíjajúcich strojov. Samostatnou skupinou sú zvonkohry, obsahujúce až niekoľko desiatok zvonov. Vývoj hodín bol naozaj zložitý a mali by sme byť hrdí na to, aký zložitý a najmä funkčný mechanizmus máme v našej obci. Verím, že tie naše hodiny, umiestnené na evanjelickej kostolnej veži, nám budú ešte dlho slúžiť aj vďaka starostlivosti už spomenutých pánov, ktorým treba nesporné poďakovanie.

Skúste sa započúvať do odbíjania hodín z našej kostolnej veže! Podarí sa vám určiť systém odbíjania? A vedeli ste, že v tejto veži prebýva asi 200 netopierov?

(spracovala id)
Foto Daniel Baláž

Tieto knihy boli dlhé roky uložené vo veži...

Tieto knihy boli dlhé roky uložené vo veži...

Tajuplnosť a krása Nepálu

Nepál – krajina, ktorá v nás vzbudzuje úctu i obdiv. Obdiv k ľuďom, ktorí dokážu prežiť v skromných i krutých podmienkach, ktoré im ich často nehostinný domov poskytuje. A práve Nepál je témou výstavy cestovateľa i fotografa Ivana Fodora.

Výstavu jeho fotografií s názvom „NAMASTE NEPÁL“, čo v preklade znamená niečo ako nepálsky pozdrav, sa rozhodol umiestniť do priestorov Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Na veľmi zaujímavých fotografiách z jeho cesty po Nepále sa návštevníci výstavy môžu bližšie zoznámiť s jeho krásou, ale aj nehostinnosťou. Na druhej strane im určite učaruje odovzdaný pokoj, ktorý z tunajších ľudí i samotnej zeme plynie. Ich

odovzdanosť, no na druhej strane veľmi úprimná srdečnosť prameňa z tradícií ich viery – hinduizmu a budhizmu. Paradoxne možno i z biedy, ktorú cítiť zovšadiaľ. Nepál je totiž jednou z najchudobnejších a najmenej rozvinutých krajín sveta a až polovica obyvateľstva žije pod hra-

nicou chudoby. Krajinou, ktorá leží v Južnej Ázii a susedí s Indiou a Čínou, sa tiahnu najvyššie hory sveta – Himaláje. Veľké Himaláje tvoria severnú hranicu štátu. V ich hradbe 6 000 – 7 000 m n. m. vysokých štítov leží aj najvyšší vrch krajiny Mount Everest (Sagarmatha, 8 848 m n. m.). Výstavu mladého fotografa Ivana Fodora môžete v priestoroch knižnice, ktorá sídli na Lazovnej ulici, navštíviť do 9. 11. 2012. Veľmi zaujímavé rozprávanie z Nepálu vám vďaka autorovi výstavy prinesieme v nasledujúcom čísle Lupčianskych zvestí. Okrem iného

sa v z jeho slov dozviete aj bližšie informácie o zakázanom kráľovstve Mustang – malej krajine, nachádzajúcej sa v 4 500 metrovej výške nad morom na severe Nepálu, kam mali až do roku 1992 všetci cudzinci vstup prísne zakázaný.

Erika Lamperová
Foto Ivan Fodor

Predvianočný týždeň

Posledný novembrový týždeň sa bude v Dome remesiel niesť v predvianočnom duchu. Od pondelka 26. 11. môžete od 17.00 hodiny za asistencie príjemných ľudí a v neopakovateľnej atmosfére vyrábať vianočné pohľadnice, v utorok adventné vence a v stredu si vyskúšať mramorovanie. Vianoce sa blížia a takéto vlastnoručne vyrobené darčeky pre vašich najbližších budú isto neopakovateľné. (ela)

Svet našich predkov

Folklor patrí na Slovensku medzi najväčšiu pýchu našej krajiny. Samotný preklad tohto slova „folklore“ znamená vedomosti ľudu. A práve tie nám v mesiaci november predvedú v podobe Krajskej prehliadky hudobného folklóru nadšenci a umelci v priestoroch Miestneho kultúrneho strediska. Návrat do tradícií našich predkov si môžete vychutnať už v sobotu 10. 11. 2012. (ela)

Perličky z obecnej kroniky

Rok 1958: Vyčítanie mládeže

Javisko ošarpané, kulisy dotrhnané na tanečných zábavách a nové zariadenie osvetovej besedy sústavne ničené nezodpovednou mládežou, takže s touto vecou sa musel zaoberať nár. výbor a vyčítanie našej mládeže dal verejne pranierovať (Hzn.č2/1.4.)

(pozn. red.: text ako aj pravopis je prevzatý a zámerne neupravený)

Rok 1961: Pracovná morálka

Družstvo zápasilo s nedostatkom pracovných síl. Keď sa aj v tomto roku ukázalo, že pracovná morálka družstevníkov nebola najlepšia. Keď niektoré skupiny družstevníčok nechalo seno v pásoch roztrásené a v najvhodnejšom počasí, už o 14.-15. hod. skončili prácu. Povození deň po deň už o 15. hod. skončili zvoz sena a záprahy do pozdneho večera postávali pred krčmou. A tak seno čo brigádnicí zdarma dorobili príchodom dažďov zhnilo v petrencoch, čo vyvolávalo nespokojnosť a nevôľu občanov, ktorí družstvu pomáhali. Jarné práce boli pri dosť priaznivom počasí včas skončené.

(spracovala id)

Babinec bude!

Po úspešnej „ženskej“ jarnej akcii s názvom BABINEC sa jej organizátori rozhodli urobiť ženám každého veku radosť aj na jeseň. V piatok 9. novembra od 17.00 hod. sa teda na vás opäť tešia v priestoroch Miestneho kultúrneho strediska v spoločenskej miestnosti. O zábavu, vynikajúce nápady a skutočne atraktívne služby, ktoré naše ženy poriadne a zadarmo „zhýčkajú“, nebude nuda ani tentokrát. A aby sme dodržali pravidlo, bude aj módna prehliadka s modelkami, ktoré sa neboja ukázať, že žena je proste žena. (ela)

Dirigent, na ktorého sa nezabúda

Podnetom na napísanie tohto príspevku do Lupčianskych zvestí bola skutočnosť, že sa mi dostala do rúk nová monografia obce Podbrezová. V kapitole Kultúra som našiel zmienku o pôsobení bývalého obyvateľa Slovenskej Ľupče, muzikanta Karola Hübnera v Podbrezovej.

V tridsiatych rokoch minulého storočia tu pôsobil Karol Hübner ako dirigent hudobných telies, orchestra a dychovky, ktoré účinkovali pod hlavičkou Štátnych železniarní Podbrezová. Najprv tu viedol orchester a od roku 1937 - po odchode českých kapelníkov - prevzal aj dychovku. Okrem hudobných telies boli tu vtedy aj dve vokálne telesá Robotnícky spevokol a spevokol Slovan, ktorý bol „úradníckym“ spevokolom, a jeho dirigentom bol tiež Karol Hübner.

Ovládal veľa nástrojov

Ja, asi ako 12-ročný chlapec, som poznal tohto človeka len z náhodných stretnutí. Bol to starší vážny pán strednej postavy so šedivými vlasmi trocha dlhšieho strihu, ako bolo u nás zvykom. Žil so svojou manželkou na Lichardovej ulici powyše starej katolíckej školy v dome, ktorý si neskôr kúpila rodina Maštalírcová. Pani Hübnerová som stretával, keď som chodil na nákupy do obchodu U Filipov. Bola to usmievať sa staršia dáma v okuliaroch, na prvý pohľad odlišujúca sa svojím správaním a obliečením od ostatných žien. Pretože starý pán dával súkromné hodiny hudby, do ich domu dochádzalo z celej Ľupče množstvo detí s harmonikami, husľami, flautami, gitarami alebo na hodiny klavíra. Tiež som počul, že pán Hübner „vyučil“ aj mládežnícky dychový orchester, vtedy pôsobiaci v rámci spolku Katolícky kruh, ktorý

Mladí muzikanti spolu s K. Hübnerom pred vstupom do Katolíckeho domu

po zániku spolku účinkoval v Ľupči ako dychovka požiarnej ochrany. Dôkaz o tejto skutočnosti nájdete na fotografii v monografii Slovenskej Ľupče z roku 2010 na str. 122. Na fotografii sú mladí muzikanti spolu s K. Hübnerom pred vstupom do Katolíckeho domu.

Grófov kapelník

Žiaľ, na rozdiel od mnohých svojich vrstovníkov

som nikdy nemal možnosť priamo sa s touto osobou stretnúť. Pamätám si len na jeho niekoľko sólové husľové vystúpenia v Katolíckom dome a na dirigovanie hasičskej dychovky v Sokolovni. Nie som žiadny odborný hudobník, ale už ako žiačikovi mi pripadalo neobvyklé, že tento človek dokáže vyučovať hru na toľkých rôznorodých hudobných nástrojoch, ktoré musel určite i sám ovládať.

Je to hodné obdivu a predpokladám, že napriek svojmu veľkému talentu sa narodil do nevhodnej doby, keď si musel na živobytie privyrábať vyučováním detí, čo bolo pre neho v jeho veku určite náročné. V Ľupči sa hovorilo, že K. Hübner bol kedysi dvorným kapelníkom u akéhosi maďarskeho grófa. Či je to pravda, neviem, no myslím si, že po nástupe socializmu si nemohol zrejme pre svoju kádrový profil nájsť lepšie uplatnenie. Určite by o tejto osobnosti vedeli viac povedať alebo napísať iní, ktorí sa s ním stretávali napríklad aj na svojich hodinách hudby, čo by ma veľmi potešilo. Karol Hübner prežil v Slovenskej Ľupči kus svojho života a určite tu zanechal stopu ako všestranný muzikant a učiteľ hudby. Nemalou mierou tak prispel k pozdvihnutiu kultúrnej úrovne jej obyvateľov.

Ján Turčan, foto archív

Obyvatelia a ich povinnosti

Ľupča sa rokmi rozrástla do dĺžky 2 km. Prvé domčeky boli okolo Priehradky, druhé pri potoku Ľupčica, tretie pod hradom. Keďže Ľupča bola výsadným mestečkom, nemala toľko povinností voči panstvu na hrade ako okolité dediny. Panstvu platila ročne daň 78 zlatých.

Ľupčania skladali a nakladali sudy vína do pivnice, oplotili oboru, záhrady. Počas sviatkov dve desiatky chlapov strážilo hrad a ďalších desať sprevádzalo panstvo na cestách. Od 17. storočia sú dôkazy o tom, že v Ľupči boli aj zemanovia, ktorí bývali v kúriách. O Ľupči píše aj Matej Bel v diele Notitia Hungariae (1736) a nazýva ju „Slovenskou“. V čase maďarizácie úradný názov bol Zvolenská Ľupča. Slovenskou sa stala v roku 1918.

Na pamiatku morovej epidémie v roku 1679 bol postavený barokový, bohato zdobený morový stĺp. Umiestnených je na ňom osem figurálnych plastiek, čím sa zaraďuje medzi najkrajšie v regióne.

Sakrálné stavby

Postupne aj druhý kostol bol pre Ľupčanov malý, a preto Ľupčianska evanjelická cirkev s pomocou hradného pána Pavla Rubigala (1570 - 1577) prebudovala jednoloďový Kostol

Svätého Ducha na trojloďový, ktorý stojí dodnes. Hrobovú kaplnku za hlavným oltárom dal postaviť hradný pán Gašpar Tríbel (1598 - 1620), v kostole je aj pochovaný, podobne ako iní poprední obyvatelia Ľupče. Po rekatolizácii v roku

1687 Kostol Svätého Ducha prebrala natrvalo katolícka cirkev.

V roku 1690 boli v Ľupči zakázané evanjelické obrady. Neskôr si evanjelici postavili drevený kostol. Potom si kúpili dom v rade domov na námestí, kde si zriadili kostol a faru (1783).

Zúril mor

Zlé časy pre Ľupču boli roky 1575, 1601, 1645, 1679, keď zúril mor. V roku 1679 zomrelo v Ľupči 700 ľudí. V druhej polovici 18. storočia bol v Ľupči postavený morový stĺp. Ľupčania ho začali volať Trojica alebo Štátula. Stál na námestí, a keď si pri ňom začali evanjelici stavať kostol, katolíci s tým nesúhlasili, lebo okolo stĺpa robili procesie. V roku 1976 poškodený stĺp zobrazi, urobili z neho

Rozrastali sme sa

- v roku 1601 bolo v Ľupči 77 domov no o tri roky neskôr z nich asi 24 zhorelo
- v roku 1787 tu už žilo 977 obyvateľov
- v roku 1828 bolo až 180 domov a 1301 obyvateľov

kópiu a umiestnili ju pred katolícky kostol.

Veľké požiare

V 19. storočí Slovenskú Ľupču postihlo niekoľko veľkých požiarov, ktoré zmenili tvár obce. Vyhoreli skoro všetky drevené domy, katolícky kostol. Jeden z najväčších požiarov bol 7. júna 1899, pri ktorom zhorela štvrtina obce. Všetkým vyhorencom pomohla obec tým, že dostali drevo na vybudovanie stiech a stodôl.

Spracovala Eva Horská
Foto int.

Ide zima, tak nezabudnite...

Radíme záhradkárom

Po zbere úrody začínajú pomaly opadávať listy z ovocných stromov. Dôležitou úlohou záhradkárov je očistiť záhradu od napaďaného lístia, pokosenej trávy a buriny. Tento odpad kompostujeme a zasypeme mletým vápnom. Ničíme tým zárodky škodcov a chrobákov.

Ošetrujeme ovocné stromy a okolo stromov plytko okopeme. Jesenným prácam treba venovať patričnú pozornosť, nakoľko majú veľký vplyv na úrodu v budúcom roku. Zo stromov odstraňujeme mumifikované plody, kmene natierame vápnom s pridaným lajnom alebo latexom. Zabrániame tým praskaniu kôry, pretože biela farba odráža prudké jarné slnko a pletivá kmeňa

sa rovnomerne zahrievajú. Túto prácu môžeme robiť aj v januári. Ak v jeseni vysádzame teplomilné ovocné stromčeky (marhule, broskyne, orechy), mali by sme obaliť papierom kmene aj konáriky stromčeka. Zabrá-

níme tým jeho zamrznutiu. Pri holomrazoch bez snehu môže pôda zamrznúť až do hĺbky 80 cm. V takomto prípade zamrzne aj koreňová sústava stromčeka, ktorý sme v jeseni zasadili. Keď zasadený stromček zalejeme

vodou, zamrzne len vrchná časť pôdy a koreňová sústava nezamrzne. Čím dlhšie trvajú holomrazy, tým častejšie treba zalievať stromčeky. Odporúčam záhradkárom prerýľovať záhony v

vaná v jeseni, je kyprá, prevzdušnená, na jar sa s ňou dobre pracuje. V jej spodnej časti sa nachádza viac vlhky. V novembri prekontrolujeme kolíky pri stromčekoch, uvoľníme úväzky, aby neza-

jeseni do hĺbky aspoň 20 cm, odstrániť burinu, korenky. Takto upravenú ornicu na jar iba prehrabeme, urovnáme a bude pripravená na sadenie či siatie. Je veľký rozdiel medzi jesenným a jarným rýľovaním. Ornica, zrýľo-

rastali do kmeňa stromčeka. Veľmi dôležité je vypustiť vodu z rozvodov, sudov. Do otvorených sudov vložíme drevené poľená alebo laty. Voda zamrzne, ale nádobu mraz neroztrhne.

M. Mazúch

Eva Moravitzová - EM FITLINE

Ulica 1. Mája 2 - Zdravotné stredisko, 976 13 Slovenská Lupča, tel. 048/418 71 86, 0907 129 991, e-mail: moravitz.eva@stonline.sk

VÝBORNÝ VIANOČNÝ DARČEK

turbosolárium • nechtové štúdio - gélové nechty • lymfodrenážna a klasická masáž • cestovná agentúra

Využite veľké vianočné zľavy na permanentky: turbosolárium a lymfodrenážna masáž

CESTOVNÁ AGENTÚRA - ZAČÍNA PREDAJ „LETO 2013“

- Veľká ponuka First Moment LETO 2013 do všetkých prímorských destinácií
- Lyžovanie na Slovensku a v Alpách 2012/2013
- Vianočné a Silvestrovské pobyty
- Exotika
- Poznávacie zájazdy
- Liečebné, relaxačné a wellness pobyty Slovensko, Česko, Poľsko, Maďarsko
- Výhodné seniorské pobyty

KAŽDÝ DEŇ AKTUÁLNE „LAST MOMENT“

Naši jubilanti

V mesiaci október sa významných jubilei dožili:

Anna Šuhajdová
70 rokov

Marta Miklóšová
70 rokov

Narodili sa

V mesiaci september sme privítali do života:

Ella Turošíková

Eliáš Kubíny

V mesiaci október sme privítali do života:

Jakub Kováčik

Marko Danielis

Sofia a Bianka Balazovičové

Opustili nás

V mesiaci október nás opustili:

Zlatica Krnáčová vo veku 60 rokov
Emília Kopisová vo veku 96 rokov
Ľudovít Holko vo veku 68 rokov

Život a smrť. V nich nikdy nie si sám,
Tvoj odchod žije s nami.
Aj trýzeň smútku do nádeje prekvitá,
Ty žiješ v nás - my v Tebe, nie sme sami.

Tento rok uplynulo 10 rokov od úmrtia môjho manžela, otca a brata

Jána Tomášika

S úctou na neho spomína manželka **Magdaléna**, syn **Ján**, sestra **Vierka**, brat **Peter** a **Miroslav** s rodinami

2. novembra 2009 došlo srdiečko nášmu drahému otcovi

Jánovi Bartošovi

Pri 3. výročí úmrtia spomíname na Teba, otec, v modlitbe a prosíme o ňu aj tých, čo ňa poznali a mali v úcte.

Za rodinu ďakujú manželka, dcéra a synovia s rodinami

Diviačia stopovacia „svorka“ Navaríme si sapún

V minulom čísle sa v článku o našich lesoch objavilo slovné spojenie „diviačia svorka“. Aby sme dali veci na pravú mieru svorka môže byť napr. včľa, no v prenesenom slova zmysle ju môžeme použiť aj pri diviakoch. Prečo, o tom svedčí zážitok jedného z poľovníkov.

Tento zážitok nerozpráva síce o priamom útoku diviaka, ale je určite zaujímavý. Jedného dňa som sa vybral do lesa na „zhody“ aj so svojím psom. Asi v polovčke dňa sme sa zastavili na rúbanisku. Oddýchneme si a niečo prehryzneme. Deň bol nádherný, slniečko krásne svietilo. Čo si ešte viac môže človek priať...

Čo to bolo?

V blízkosti rúbaniska bola húština. Húštinu tvoril 5–7-ročný porast. A keďže som tam v jeseni pozoroval „vysokú“, teda jeleniu zver, tak som ju pekne aj so psom obišiel a hop ho dnu. Len čo sme vošli, zafúkal proti nám jemný vetrik. Zrazu Astor ako raketa vletel do húštiny.

Z poľovníckej kapsy

Po pár sekundách, čo som ho stratil z dohľadu, počujem brechot. Napadlo mi, že niečo tam musí byť zaľahnuté, lebo on nezvykne brechať na bežiacu zver. Brechot pokračoval na rovnakom mieste. O pár sekúnd stíchol a Astor sa vrátil ku mne. Vrátilo mi stále v myslí, čo tam mohlo byť. Vtom som začul v diaľke chrochtanie, ktoré sa začalo približovať. Keď som zbadal, že sa k nám niečo nezadržateľne blíži, už mi viac nebolo treba.

Stopovali psa

Ani neviem, ako som sa ocitol na najbližšom strome. Pozoroval som, čo sa deje. Skupina 5 asi 80 kilových diviakov s rypákom pri zemi ako stopársky pes sa pomaly blížila po Astorovej stope. Pripadali mi ako svorka vlkov, ktorá prenasleduje svoju korisť s jasným úmyslom zabíť ju. Vietor fúkal od nich. Nespozorovali ma. Bol som v relatívnom bezpečí, ale ohrozený bol pes. Keď jedno z nich prišlo asi na meter od môjho stromu, začal som kričať. Lenže to akurát tak „vyhccovalo“ psa. Trošku ich

popreháňal, ale našťastie sa nestratil a mal som ho stále v dohľade. Dodnes nechápem, ako sa mi ho podarilo odvolať aby sa vrátil späť. Sadol si pod strom, ale diviaky sa stále snažili k nemu dostať. Opäť som spustil krik. Našťastie podarilo sa ich zahnať späť. Chvilu som pre istotu počkal na strome a páliť som odtiaľ rýchlo preč. Takže aj diviaky môžu niekedy vypadnúť ako svorka...

Vedeli ste, že....?

Popri človeku je najväčším nepriateľom diviaka vlk. Diviak lesný je predovšetkým nočný tvor, ale tam, kde je premnožený, ho možno stretnúť i cez deň. Cez deň sa skrývajú vo veľkých lánoch obilia, kukurice a vedľa spôsobit poľnohospodárom značné škody. Majú výborný čuch, a tak dokážu najst hniezda jarabíc, tetřovov, prepelíc a iných vtákov a pochutnať si na ich vajčkách, ale aj mláďatách. Je to však veľmi múdre a učenlivé zviera. A viete, čo je najlepšie? Pečený diviakik a jeho rebierka – ale vlastnoručne ulovený, nie upytliaceny! (spracovala id)

Už je po sezóne varenia rôznych lekvárov a džemov, tak čo keby sme si skúsili uvariť pravý slovenský SAPÚN. Pre tých, čo tento výraz nepoznajú, tak je to mydlo alebo aj šichtové mydlo.

Čo k tomu potrebujeme?

- 3 kg čistého najlepšie hovädzieho loja, ak použijete aj podrvené kosti, tak spolu 5 kg
- 8 l vody
- 6 dkg kolofónie
- 1 kg lúhového kameňa (hydroxid sodný)

Postup:

Do hrnca alebo kotlíka dáme vodu, loj, kosti a lúhový kameň. Po pol hodine varenia pridáme kolofóniu. Varíme 2 – 3 hodiny, prípadne kým sa nerozpadnú kosti. Po uvarení obsah

Kolofóniu a lúhový kameň zoženiete aj dnes.

cez sitko vylejeme do nádoby a necháme stuhnúť. Potom pozbierame vrchnú časť, usadeninu vyhodíme a vrchnú časť znovu varíme v 3 litroch vody asi pol hodiny. Po prevarení obsah vylejeme do nejakých formičiek alebo do plytkej nádoby, kde sapún stuhne, a môžeme ho nakrájať. Pri varení prajem vela úspechov, a ak sa vám podarí recept vylepšiť napr. namiesto šichtového mydla uvaríte toaletné mydlo alebo ešte niečo fajnovejšie, poradte recept aj nám čitateľom. Som presvedčený, že tento náš slovenský názov sapún využili výrobcovia saponátov na označovanie svojich prácich prostriedkov.

Ján Kováčik

Kto to povedal?

Výroky slávnych

Čo je príjemnejšie než mať priateľa, s ktorým môžeme hovoriť tak ako sám so sebou?

a) Lucius Annaeus Seneca

b) Napoleon Bonaparte

c) Matka Tereza

Správna odpoveď na strane 15.

Obecná knižnica ponúka

William P. Young: Chatrč

Obal knihy prezrádza dosť veľa z kriminálneho príbehu, ktorý tvorí jednu časť tejto knihy. Avizovaná smrť malej dcéry, príbeh, kde vystupuje Boh ako jedna z postáv, vzbudzuje zvedavosť a chuť začať sa.

Mackenzie Allen Philipsa je unesená počas rodinnej dovolenky a dôkazy o tom, že bola brutálne zavraždená, sa nájdu v chatrči, ktorá stojí hlboko v divočine štátu Oregon. Po štyroch rokoch veľkého smútku dostane jej otec Mack podozrivú obálku s pozvánkou, v ktorej ho zrejme Boh pozýva na víkend späť na miesto

činu. Napriek racionálnemu úsudku sa Mack vracia do chatrče, predstavujúcej jeho najtemnejšiu nočnú moru. To, čo tam objaví, mu navždy zmení jeho svet.

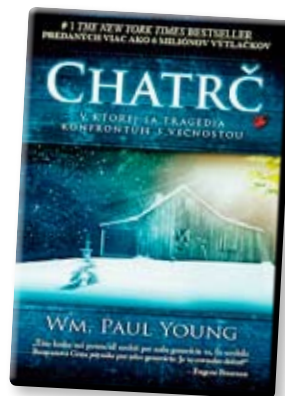
Uznávaná tinedžermi

Druhá časť – filozoficko-teologická rovina – možno vaše čítanie výrazne spomalí. Lebo úvahy o viere, vzťahoch, láske, o človeku sa nedajú prečítať tak ako romantický príbeh. Niekedy je potrebné niektoré časti prejsť pomaly a viackrát. No potešilo ma, že Chatrč nachádza mimoriadnu odozvu u slovenských tinedžerov. Je to pre ich vek pochopiteľné, veď práve oni

neznášajú plytkosť, náboženskú, majú najväčšiu odvalu spochybňovať i hľadať.

Obraz Boha

Autor zabŕda do všetkého chorého v cirkevnej štruktúre, pričom vynáša na povrch zranenia Mackenzieho a aj nás všetkých, aby ho a nás posunul Bohu na uzdravenie. A tým, že ide o beletriu, mohol si dovoliť fikciu, ktorá má však presný cieľ. Pred očami čitateľov predstavuje postavu citlivého, moderného, chápacného Boha, ktorý nie je len mužom, nie je len belochom, ktorý má prirodzene milý a hlboký vzťah s Ježišom Kristom i Duchom

Svätým a ukazuje sa človeku v tej miere, akú je kto schopný práve prijať. Mackenzie má viac ráz pocit, že buď šalie, alebo sa mu všetko sniva. Kniha má možno pre niekoho príliš odviazané pasáže, ale ak vydržíte do konca a kruh sa uzavrie, odrazu pochopíte pointu. Tak už len správnu náladu, chuť a môžete začať čítať.

(podľa recenzie A. Ješkovej spracovala id)

Trangoška – Štefánikova chata – Ďumbier

Možno práve touto turistickou trasou som mala začať písať články Kam na výlet. Sú na to dva dôvody. Jeden je ten, že je to pre nás Lupčanov pomerne blízka a aj autobusom dostupná lokalita. Druhý dôvod je taký môj osobný.

Kam na výlet

Je to pre mňa srdcová záležitosť jednak preto, že to bola prvá moja túra a obraz, ktorý mi poskytla, ma tak nadchol, až zo mňa spravil nadšenca vysokohorskej turistiky, skialpového lyžovania a hôr vôbec. Okrem toho neďaleko chaty „Štefáničky“ ústi Jánska dolina, ukrývajúca v sebe smutnú udalosť. Ale o tom sa dozvieme v závere článku.

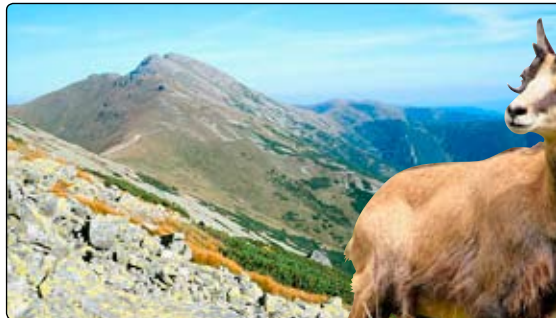
Ako to začalo

Keď mi známa rozprávala o tom, ako trávia s manželom voľné dni, ako si nabalia obložené chleby a vyberú sa na Trangošku a Štefáničku, začalo mi vrtať v hlave, čože je to tam také zaujímavé, keď tam tak často chodia. A tak som nahovorila manžela, aby sme sa tam jednu nedeľu vybrali. Táto trasa je aj najkrajšou výstupovou trasou na Ďumbier z južnej strany Nízkych Tatier. Zároveň tento chodník na Štefánikovu chatu slúži ako zásobovacia „cesta“ horských nosičov. S veľkou pravdepodobnosťou sa vám tento obdivuhodný spôsob zásobovania podarí uvidieť pri vašej túre. Musím sa však priznať, že vzhľadom na moje dovtedajšie turis-

tické „aktivity“ to nebolo pre mňa také jednoduché a v duchu som sa zapovedala, že nikdy viac... Odvtedy som tam bola niekoľkokrát a, samozrejme, na všetkých možných a prístupných štítoch a chatách vo Vysokých a Západných Tatrách. Teraz len ľutujem, že sme s touto nádhernou aktivitou nezačali oveľa skôr, v mladšom veku.

Trangoškou dolinou

Zelené značkovanie vedie od veľkého neplateného a nestráženeho parkoviska (autobusová zastávka) na Trangoške okolo bývalého informačného strediska NAPANT-u. Chodník prudšie stúpa lesom na čistinu tzv. Horného salaša, kde je krátka, ale prudká odbočka

prichádza aj najväčšia kríza. Posledná serpentína vystúpi na úzky skalnatý hrebeň do sedielka Kozích chrbtov. Konečne sa objaví chata, ktorá bola ukrytá za terénou vlnou Ďumbierskeho sedla. A tak po cca 2 hodinách už len po pár krokoch stojím na terase chaty, hovorovo nazývanej „Štefánička“. Ak sa potrebujeme zohriať, zájeme cez tmavú spleť chodieb do útulnej jedálne. Napriek zásobovaniu chaty horskými nosičmi ponuka jedál a nápojov je pestrá. V peknom počasí určite každého očarí posedenie na terase s úžasnými výhľadmi na okolité končiare.

Prekrásny rozhľad

Tu si môžeme naplánovať, čo ďalej. Buď sa tou istou trasou vrátíme späť, alebo si zvolíme cestu okolo chaty chodníkom popod magistrálu smerom k sedačkovej lanovke a lanovkou sa vrátíme dole, alebo sa vyberieme odhodlaní zdolať najvyšší bod Nízkych Tatier – Ďumbier (2 043 m). V poslednom prípade teda pôjdeme po červenej značke, ktorá vedie okolo nenápadného prameňa pod Grúnikom do Krúpovho se-

dla. Južné svahy Ďumbiera patria aj do vyhradeného skialpinistického areálu Chopok. Vrcholu Ďumbiera dominuje betónový pylón a obnovený drevený dvojramenný kríž. Masív ponúka rozsiahly kruhový rozhľad na horstvá a kotliny severného a centrálneho Slovenska – Tatry, Podtatranskú kotlinu, Levočské vrchy, Slovenské rudohorie, Ho-

rehronske podolie, Slovenské stredohorie, Malú Fatru, Oravskú Maguru, Chočské vrchy. Povestný výhľad z Ďumbiera patrí bezkonkurenčne k najkrajším spomedzi slovenských vrcholov. Nie je ničím nezvyčajným stretnúť na hrebeňovom chodníku kamzíka, ktorý si už privykol na častú prítomnosť turistov.

Tichá spomienka

Po oddychu na Štefáničke, či si už vyberiete cestu späť alebo nahor, nevynechajte krátku 10-minútovú „zachádzku“, ktorá smeruje kúsok od chaty dole do doliny napravo, ak stojíte čelom k Ďumbieru. Je to ústie Jánskej doliny, do ktorej vedie chodník. Pri krátkom zostupe môžete začuť piskot sviš-

ťov, a ak sa budete dobre pozerat, tak ich aj určite uvidíte. Na konci zostupu prejdete cez malý potôčik, skôr jarček a po ľavej strane pod kosodrevinou nájdete pamätnú tabuľku našim rodákom, priateľom, známym – Maňovi Čiefovi, Ladislavovi Čížovi a Jurajovi Hraškovi. Práve na tomto mieste prišli v lavíne o život 3. 2. 1985. Ak sa už teda dostanete na tieto miesta, neobídte toto miesto smútku a tragédie, venujte im tichú spomienku a malé svetielko kahančeka. Tak ako chlapi spomenutí v minulom článku ani oni nepatrili medzi nezodpovedných, ale skúsených turistov, lyžiarov a horolezcov. Lavína v tejto časti nepadla niekoľko rokov, ale padla práve vtedy, keď prechádza-

li na lyžiach tadiaľto práve oni. Milované hory si opäť vybrali krutú daň, vzácné ľudské životy. Vždy, keď sme na týchto miestach, či je leto alebo zima, naše pohľady smerujú dole, na miesto tragédie aj preto, že jeden z nich bol našim blízkym priateľom.

Ivona Dobišová

Pranostiky

Svätý Martin chodí na bielom koni, ak príde na sivom koni (hmlý), bude zima striedavá, ak na žltom (sucho), príde tuhá zima.

Aký je deň Kataríny, taký je január, aký je deň po Kataríne, taký má byť február.

Pod'akovanie

Ďakujem členom dobrovoľného hasičského zboru P. Chriateľovi, Belkovi, Balkovi, Vrábovi a Madošovi, ktorí pod vedením pána J. Chriateľa dňa 6. 10. 2012 pomohli materskej škole pri prečistení kanalizačného potrubia a odstránení nefunkčných hydrantov. Prispeli tak k bezpečnejšiemu prostrediu pre našich škôlkarov. *Riaditeľka MŠ*

Celoslovenská konferencia u nás

Koncom septembra sa v Liptovských Slačoch uskutočnilo stretnutie členov Združenia škôl s vyučovaním regionálnej výchovy. Dôležitým rozhodnutím a podstatným krokom vo zviditeľnení myšlienok Združenia, jeho smerovania a nových vízií bude novembrová konferencia, ktorá sa uskutoční v Slovenskej Lupči.

Jej cieľom je prezentovať možnosti integrácie problematiky regionálnej výchovy do edukácie, a tým aj naplňovať ciele v prehľbovaní vlasteneckého vzdelávania u detí pod názvom Regionálna výchova v školskom vzdelávacom programe. Celoslovenská konferencia v organizácii Združenia a v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Banskej Bystrici sa bude konať 30.

11. 2012 v tunajšom MKS a jej súčasťou bude aj prezentácia žiakov z členských škôl pod názvom Regionálne pexeso. Organizátori a, samozrejme, aj účastníci stretnutia sa takýmto spôsobom snažia prepojiť edukačnú teóriu s praxou, odborníkov a teoretikov s praktikmi a zručnosťami detí ako dôkaz pedagogickej činnosti.

Jana Krížová, foto autor

KABU – prijatie piatokov do spoločenstva žiakov 2. st. ZŠ

Farebná telocvičňa, vyzdobené rebriny, zovšadiaľ sa ozývali hlásky zatiaľ nevinných piatačikov, ktorí nevedeli, čo ich čaká a neminie. A nastala 14.00 hodina – hluč, zhon a príchod malých „neviniatok“, ktoré naše „pani kaderničky“ a „pani kozmetičky“ zmienili na nepoznanie. Piataci si posadali na lavičky v očkávaní, čo sa bude diať. Aby sa stali právoplatnými piatakmi a členmi spoločenstva žiakov druhého stupňa našej školy, museli splniť veľa ľahkých, ale aj obtiažnejších úloh. Pri plnení úloh sa naozaj sna-

žili, lebo vedeli, že odmenou bude vyhlásenie kráľa a kráľovnej KABU. Všetci boli snaživí a zruční. Rozhodovanie bolo ťažké. Po dlhom uvažovaní deviatci vybrali spomedzi piatačok Jarku Hruškovú a deviatáčky spomedzi piatačok Miška Bilanina. V ďalšej časti popoludnia do 17.00 sme mali očakávanú diskotéku. Po odchode našich mladších spolužiakov domov sme my deviatci všetko poriadili a s dobrým pocitom sme cestou zo školy zhodnotili, že sa nám súťažno-zábavné popoludnie podarilo.

Dominika a Tereza

Záložka do knihy spája slovenské školy

„Kniha je život, život je láska a z lásky je záložka“

Toto motto sa objavilo na jednej zo záložiek, ktoré v rámci 4. ročníka projektu Záložka do knihy spája slovenské školy, vytvorili žiaci a žiačky našej školy. Spomínaný projekt každoročne v jeseni organizuje Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc. Iste bude každý súhlasiť, že čítanie sa pomaly vytráca z popredných miest rebríčka záľub mladých ľudí a práve takéto

akcie majú podporiť záujem detí siahnuť po knihe a začítať sa do zaujímavých príbehov, ktoré kniha ponúka. Napríklad aj tým, že si do knihy vložia záložku, ktorú práve pre nich vytvorili rovesníci v inom kúte Slovenska. Tento školský rok si naši žiaci vymenili záložky s deťmi zo Základnej školy v Čadci.

Prichádzajú dlhé zimné večery – čo tak siahnuť po osvedčenom spoločníkovi – knihe. *(JJ)*

Klondike v Driekyni

Na prednáške o rôznych kameňoch, kovoch a výpravách pána Salaja sme sa dozvedeli veľa zaujímavostí, ako napríklad, že aj kamienok veľkosti hrášku môže mať hodnotu dvoch domov.

„Remeslu“ ako na to – ako vyrýzovať zlato – sme sa priučili priamo v teréne. Obidve deviate triedy a štvornohý priateľ Gucci, Lackov pes, sme sa vybrali do Driekyne. Cestou sme si aj trochu zanötli. Naším cieľom sa stal driekynský altánok. Pred samotným ryžovaním nám pán Salaj s manželkou porozprávali o ryžovaní zlata, o súťažiach v tejto oblasti a o svojich úspechoch. A tak: „Hor' sa do ryžovania!“ Aj napriek ukrutným podmienkam – chladnému počasiu, mrazivej zime – sa našlo zopár odvážlivcov, ktorí si skočili do vody a vyskúšali si to slávne ryžovanie zlata. Niektorí sa v tom našli, iným pár zlatiniek ušlo. Pán Salaj, aspoň podľa nášho úsudku, bol rád, že sme ryžovaním boli nadšení. Dôležité je iba vedieť, ako a kde treba hľadať.

Za deviatakov Dominika, Miška a Tereza

Október v znamení plodov prírody

Začiatkom mesiaca opäť navštívili našu škôlku obľúbené poniky. Keďže v škôlke máme zvieratká veľmi radi a táto jedna návšteva nám nestačila, vybrali sme sa naopak my navštíviť zvieratká. Zorganizovali sme si hneď dve turistické vychádzky – za zvieratkami pod Hrad Slovenská Lupča i za koníkmi v Kamennom ranči.

Na oboch výletoch sa počasie vydarilo, slnko nás ohrialo a deti mali z túry za zvieratkami výnimočné zážitky. Okrem toho zorganizovala materská škola aj súťaž s názvom „Jesenné

inšpirácie z darov prírody“. Detičky spolu so svojimi rodičmi (a inými pomocníkmi) vytvorili takmer šesťdesiat originálnych dekorácií, ktorými sme si vyzdobili najprv šatne

v škôlke. Neskôr sme ich zanesli na veľkú výstavu ovocia a zeleniny v kultúrnom dome, aby sa nimi mohla pokočať aj široká verejnosť. Všetky súťažné dekorácie si okrem postupu

na výstavu vyslúžili sladkú dobrotu, diplom a milý darček pre malého aranzéra. Aj my škôlkari sme túto výstavu navštívili. Deti pomenovali známe druhy ovocia a zeleniny a milá pani Dvoranová ich oboznámila aj s tými menej známejšími, exotickými. Najviac sa im však páčila obrovská tekvica Goliás. Veď z tej by bolo prívarku pre celú škôlku! Na záver nám ostáva poďakovať sa deťom a ich rodičom za krásne práce a Zväzu slovenských záhradkárov v Slovenskej Lupči za veľmi poučnú výstavu!

Kolektív učiteľiek MŠ

Jeseň a vyučovanie poznávaním

Exkurzia je jednou z didaktických foriem vzdelávania v mimovyučovacom, mimoškolskom prostredí. Ich cieľom je prepájanie osvojeného učiva s osobnou skúsenosťou žiakov.

Aby efekt exkurzie bol skutočne prínosom vo vzdelávaní, vyučujúci v prípravnej etape projektu urobia, zvyčajne spolu so žiakmi, pracovné listy. Zadané úlohy vyplňujú žiaci počas exkurzie, prípadne po nej. Vo fáze zhodnotenia akcie je táto metóda dobrou spätnou väzbou pre vyučujúcich aj žiakov na zistenie, čo bolo prínosom alebo čo treba v budúcnosti zmeniť, vylepšiť. Najlepším dôkazom významu tohtoročných jesenných exkurzií sú postrehy samotných žiakov. Niektoré z nich vám, milí čitatelia Lupčianskych zvestí, prinášame. (vf)

Vysoké Tatry

Zbudila som sa s úsmevom na tvári. Čakala nás exkurzia do Vysokých Tatier. Vstávali sme veľmi skoro, aby sa všetko stihlo. Nastúpili sme do vlaku. Bola ešte tma, takže z okien nebolo nič vidieť. Sedeli sme v kupé v skupinkách. Veľakrát sme prestupovali. Turčianske Teplice, Martin, Vrútky, Poprad. Cesta bola dlhá, no mohli sme sa spolu zabávať. Vystúpili sme v Poprade a išli sme na tatranskú električnú železnicu. Odviezla nás až do Tatranskej Lomnice. Po chvíli krácania nás čakal rad na lanovku. Nieкто sa bál a nieкто zas nie. Ja som sa teda bála veľmi. Keď sme vystúpili, uvideli sme krásny Lomnický

štít a Skalnaté pleso - krásny výhľad. Išli sme náučným chodníkom okolo plesa. Bolo tam málo vody. Nasledovala dlhá túra, teda cesta dolu. Verte-neverte, 1700 m n. m. je predsa len dosť. Nohy nás boleli, padali sme ako hrušky, nič sme nevládali. Konečne sme boli na Hrebienku. Dolu sme zišli pozemnou lanovkou preplnenou ľuďmi. Po nákupe suvenírov sme nastúpili do vláčika. Domov sme prišli unavení a ospalí. Napriek únave som prežila zatiaľ tú najkrajšiu exkurziu. Exkurziu, na ktorej som sa zoznámila s pokladom nášho Slovenska - s Tatrami, a to všetko vďaka pani učiteľkám.

Alexandra Horváthová, 6. B

Noc výskumníkov

V piatok posledný septembrový týždeň sme zažili „Noc výskumníkov“. Po tretej vyučovacej hodine sme sa pobalili a vyštartovali sme na vlak do Banskej Bystrice. Ten deň sa pokračovalo vo vyučovaní poznávaním.

Bolo pekné počasie. Naša prvá zastávka bola v „Európe“. V kinosále nám jeden z vedcov prednášal o elektromagnetizme. Pre názornosť nám komentoval prezentáciu a predviedol nám aj pokusy. Ďalší odborník hovoril o zvieratách. So sebou mal aj preparovaný vydru. Z obchodného centra sme popri malej železničnej stanici vyšli na Urpín, aby sme navštívili hvezdáreň. Tu sme mali možnosť po krátkom výklade a prezentácii o vesmíre pozorovať cez ďalekohľad Slnko a škrvny na ňom. Videli sme i pokus s lupou a Slnkom. Sú-

Orava

stredným slnečných lúčov sa znásobili účinky Slnka a začala horieť ceruzka. Po priestoroch hvezdárne sme sa smeli pohybovať podľa pokynov sprievodcu. Ani sme nezbadali, ako sa začalo vonku stmievať. Bolo okolo 17.00 hod., keď sme schádzali z Urpína skratkou na stanicu. Po príchode domov sme mali o čom rozprávať.

Pavla Samášová, 7. A

Orava a Turiec

Tentokrát sme sa my deviatci vybrali na Oravu. O ôsmej sme už všetci sedeli v autobuse plni očakávaní z exkurzie. S úsmevom na tvári sme „zakotvili“ na prvej zastávke, ktorou bol rodný dom Martina Kukučina v Jasenovej. Tu sme si vypočuli zaujímavú prednášku o živote Kukučina a o jeho pôsobení nielen na Slovensku, ale aj v Chorvátsku, odkiaľ bola aj jeho manželka. Pozreli sme si útulný domček a potešili sme sa aj fotografiou pri Kukučinovej soche. A išlo sa ďalej. Vystúpili sme v dedinke Leštiny pod kopčekom, na ktorom stojí evanjelický artikulárny kostolík. V kostole bola síce väčšia zima ako vonku, ale vidieť niečo také krásne sa stáva len raz za čas, a tak sme sa s odhodlaním vybrali dnu. Naše vedomosti boli obohatené o ďalšie zaujímavé informácie o jeho výstavbe alebo o vzácných návštevníkoch kostola, tiež o Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi. Celí zmrznutí, ale s dobrou náladou sme sa pobrali do Múzea už spomínaného P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne. Zopakovali sme si vedomosti a doplnili ich no-

vými informáciami. Potešila nás obedňajšia prestávka. Vďaka nej sme ale mali ďalšiu cestu „spríjemnenú“ o pár „bruchabólnych“ jednotlivcov. (Neradíme zjesť celú pizzu a nastúpiť do autobusu, ktorý ide cez Šturec). Čakalo nás Múzeum slovenskej dediny, kde sme videli, ako sa kedysi žilo, pracovalo, ale aj snívalo a oddychovalo. Bol to pre nás veľký zážitok. Pár ľudí - medzi nimi aj my - sa dokonca zmienilo, že by si takýto život chceli vyskúšať aj napriek náročným podmienkam. S rozžiarenými očkami nad tým, aké je naše Slovensko naozaj krásne, sme si znova posadali do autobusu a tento raz bol našou zastávkou po náročnom dni už len vytúžený domov.

nú v barokovom štýle. Tiež sme si prezreli diecézne múzeum. Zase cesta autobusom, ale všetci sme sa tešili do Zábavného a vzdelávacieho centra pre deti a mládež Atlantis. Z interaktívnych projektov sa mi páčila výroba bublín. V projekte Tajomstvá múmie ostane pre mňa určite nezabudnuteľným rituál mumifikácie. Poslednou zastávkou na našej ceste za poznáním boli Brhlovce. Tam sme videli zase niečo iné, čo som ja osobne ešte nikdy nevidela. Boli tam malé domčeky, vytesané rovno do skaly. Aj keď sa nám vôbec nechcelo odtiaľ odísť - predstava života ľudí v takýchto obydlíach zaujala všetkých - museli sme sa pobrať domov, a to s obrovským množstvom nových informácií v hlavách.

Michela Rosenbergerová, 7. B

Harmanecká jaskyňa a Spania Dolina

V jeden októbrový utorok sme boli na exkurzii v Harmaneckej jaskyni. Mama mi zabalila chlieb so šunkou, rožtek, teplý čaj a sladkosti. „Desiatu zjedz!“ povedala.

Harmanec

Táto exkurzia bola jednou z najkrajších, na akej sme kedy boli, a preto ju odporúčame aj všetkým ostatným. Pohľad na zapadajúce slnko s jesenným podtónom nad rázovitou slovenskou dedinkou naozaj stál za to.

Terézia Šusteková, Michela Štefanovic, Dominika Machalová

Nitra - Levice - Brhlovce

Najprv sme išli do Nitry, kde sme navštívili Katedrálu svätého Emerána, postave-

Harmanecká jaskyňa je národná prírodná pamiatka a nachádza sa na území Harmaneckého krasu. „Dobrý deň!“ privítal nás sprievodca. „Nechytajte cencúle!“ pokračoval. „Žijú tu aj netopiere?“ opýtal sa nieкто. V búdke som kúpil na pamiatku sebe a mojim blízkym kamene (minerály). Na exkurzii bolo pekne, ale už aj prázdny batoh mi bol ťažký. Boleli ma nožky a tlačili ma už aj ponožky. Ale stálo to zato!

M. Žabka

Banská Bystrica

Futbalové spravodajstvo

Pomaly sa blíži záver jesennej časti futbalových súťaží, a preto sa naši hráči snažia o čo najlepší výsledky a tabuľkové umiestnenie pred jarnými odvetami. Teraz sa pozrime, ako sa im darilo v predchádzajúcich kolách.

Družstvo dospelých

Neudržal nervy

9. kolo, 30.9.2012 PS Hliník nad Hronom

Cieľom nášho „A“ družstva bolo v troch po sebe idúcich kolách získať maximálny počet bodov. Ale keď sme doma prišli pred týždňom o dva body, chceli sme naplno zabodovať u posledného mužstva v tabuľke. Nedá sa však vyhrať, keď nedávame góly!!! Už po niekoľkokrát sme namiesto výhry utrpeli prehru, teraz 2:1. Navyše sme prišli o ďalšieho hráča, ktorý si neudržal nervy a dostal ČK.

Červík neistoty

10. kolo, 6.10.2012 FK Šalková

Na derby, stretnutie pri umelom osvetlení sme išli s úmyslom odčiniť neúspechy z predchádzajúcich kôl a konečne naplno zabodovať. V Šalkovej, to vieme, nás ale predsa zhrýzal červík neistoty. V priebehu hry z našich hráčov všetka nervozita opadla, a aj preto sme vyhrali 2:1. Družstvo podalo o 50% lepší výkon ako pred týždňom.

Najlepší zápas jesene

11. kolo, 14.10.2012 MFK Detva

Do zápasu sme nastupovali s odhodlaním podať čo najlepší výkon a verili sme, že pri troche šťastia môžeme aj vyhrať. Detva od minulého roka značne posilnila a jej sponzori sa postarali o príchod hráčov ako Pančík, Vaculčíak (Dukla Ban. Bystrica), Turňa (ŽP Šport Podbrezová). Od prvej minúty to bol výborný zápas. Čo do kvality najlepší zápas jesene a určite by zniesol kritériá vyššej súťaže. Lepšiu hernú vyspelosť hráčov súpera sme vyvažovali taktickou zodpovednosťou, a hlavne bojovnosťou. V druhom polčase sme mali niekoľko nádejných šancí, ale znovu sme neskórovali. Súper nás potrestal a zo štandardných situácií nám strelil dva víťazné góly. Žiaľ, je to paradox, že v čase, keď sme boli futbalovejší my, góly dávali hostia, a tak zaslúžene vyhrali. Napriek prehre našim chlapcom patrí vďaka za predvedený výkon počas celého stretnutia.

Príliš krutá prehra

12. kolo, 21.10.2012 ŠK Hrochoť

Z Hrochote sa body odvádzajú veľmi ťažko. Presvedčili sme sa o tom aj my. Napriek tomu, že terén bol na hranici regulárnosti, mali sme optickú prevahu, boli sme futbalovejší. Súper, na rozdiel od nás, využil všetko na 100%. Prehra

3:0 je vzhľadom na priebeh zápasu príliš krutá, ale taký je šport.

Družstvo dorastu

Družstvu dorastu boli pripočítané 3 body za zápas zo dňa 23.9.2012, pretože KM SsFZ kontumovala výsledok v náš prospech za neoprávnený štart hráča súpera Družstevník Podzámčok.

Pucovali hlavy

9. kolo, 30.9.2012 VLM Pliešovce

Zlý výkon = zlý výsledok. Po zápase pucovanie hláv. Chlapci si musia uvedomiť, že ide o ich prestíž. Výsledok 3:0 pre domácich bol spravodlivý.

Výrazne nespravodlivo

10. kolo, 6.10.2012 OŠK Stožok

Mali sme týždeň na to, aby sme zabudli na výkon z Pliešoviec. Na zápas sa zišlo presne 11 hráčov, z čoho boli tréneri zjavne rozčarovaní. Družstvo odohralo asi jeden z najlepších zápasov v doterajšej sezóne, ale napriek tomu sme prehrali 1:0. Výsledok je pre nás výrazne nespravodlivý, lebo celý čas sme boli lepšie družstvo. Škoda. Zo Stožka sme si odniesli dobrý dojem z ich krásneho, z fondov EÚ vybudovaného športového areálu a z našej zlepšujúcej sa hry.

Zlepšujeme sa

11. kolo, 14.10.2012 Družstevník Bzovík

Asi dobrý výkon z predchádzajúceho týždňa spôsobil, že chlapci v hojnom počte trénovali a v hojnom počte prišli aj na zápas. Hrať a striedať však môže obmedzený počet hráčov, tak niektorí museli byť ako diváci. Nevadí, určite dostanú šancu v nasledujúcich kolách.

Družstvo odohralo kvalitný zápas a nakoniec sme sa rozišli po spravodlivej remíze 1:1. Nás teší okrem stále zlepšujúcej sa hernej kvality aj ďalší získaný bod.

Svedčala by remíza

12. kolo, 21.10.2012 ŠK Hrochoť

Dorastenecké stretnutie sa hralo ako predzápas dospelých. Keďže sme hrali s druhým mužstvom v tabuľke, dal sa od nich predpokladať rýchly útočný futbal. Tréner mužstvu predpísal jednoduchú taktiku – počas prvého polčasu defenzívnou činnosťou otupiť ich útočné hroty a v druhej polovici stretnutia za pomoci striedajúcich ofenzívnych hráčov prebrať iniciatívu. Dvaja zranení hráči (obrancovia) a pomerne lacné góly z prvého polčasu spôsobili, že sa nám cieľ nepodarilo naplniť a prehrali sme 2:1, hoci stretnutiu by viac svedčala remíza za náš výkon v druhom polčase.

Starší a mladší žiaci

Jeseň so sebou prináša aj choroby. Medzi mladšími hráčmi asi urobila svoje chrípka, a preto mali tréneri problémy pri zostavovaní družstiev, ktoré vyvrcholilo nenastúpením na zápas v Brusne.

Pravdivé tušenie

7. kolo, 29.9.2012 MFK Spartak Hriňová

Ťažký súper, ktorý ešte pred rokom hral II. ligu, dával tušiť, že to nebude mať ľahké. Gólová pre-

strelka skončila výsledkom starších žiakov 6:3 a mladších žiakov 5:1 pre súpera z Hriňovej.

Oslabení chorobou

8. kolo, 7.10.2012 OTJ Hontianske Nemce

Hoci sme hrali doma, boli sme oslabení chorobnosťou, ale aj súper bol kvalitný. Svoje postavenie v tabuľke potvrdil a starší žiaci prehrali 0:3. Mladší žiaci sa zase raz vytiahli a vyhrali 4:2.

Súperova neférovosť

9. kolo, 13.10.2012 FK 34 Brusno

Podľa nášho názoru domáci sa nezachovali férovou, keď neumožnili odohrať zápas v inom termíne z dôvodu našej náhlej chorobnosti. My sme to v zápase z JUPIE umožnili. No funkcionári sme, žiaľ, rôzni, ale myslíme si, že by nám malo ísť hlavne o to, aby chlapci hrali, a nie prioritne o výsledok. Mladší žiaci na svoj zápas nastúpili a remizovali s prehnane motivovaným súperom 1:1.

Nepekčná vizitka súperov

10. kolo, 20.10.2012 Šľachtiteľ Vígľaš-Pstruša

Obe družstvá odohrali svoje zápasy v peknom futbalovom areáli v Stožku. Naši chlapci boli jednoznačne lepší. Starší žiaci vyhrali 6:2 a mladší 4:3. Tieto prehry asi nevedeli stráviť tréneri súpera, a preto mal zápas nepekčný slovný dohru, keď nám bolo vytýkané aj ustrojovanie hráčov a samotní naši hráči boli slovne napádaní hráčmi súpera. (lb)